

Leto XIX. Štev. 103

DIREKTOR BORBE
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT „BORBA“ ZA SLOVENIJO

TRETJA SEJA AZIJSKE KONFERENCE V ZENEVI

PROTESTNA RESOLUCIJA OBČINSKEGA SVETA

Dulles in Ču En Laj o Koreji

Zunanji minister ZDA zavrnil predlog severnokorejskega predstavnika, Ču En Laj pa ga je podprl —
Kitajski zunanji minister predlaga posebno konferenco azijskih držav

Zeneva, 28. aprila. (Tanjug). Ob 15. uri se je pod predsedstvom britanskega zunanjega ministra Edena začela III. seja azijske konference, in sicer le nekaj minut zatem, ko je sovjetski predstavnik objavil na tiskovni konferenci rezultate dvodnevnih razgovorov med Bidaultom in Molotovom, o tem, kdo naj se udeleži konference v Indokini.

Kot včerajšnja, je bila tudi današnja seja posvečena izključno vprašanju Koreje. Prvi je govoril ameriški zunanji minister Dulles, ki se je že včeraj priglasi k besedi, potem ko je slišal izvajanje južnokorejskega in severnokorejskega predstavnika, kakor tudi mnenje kolumbijskega delegata o tem, kako bi bilo treba združiti Korejo.

Dulles je zavrnil včerajšnji predlog severnokorejskega predstavnika, rekoč, da je nepopoln in neumesten, ker ne ustreza potrebni svobodi, enotnosti in neodvisnosti Koreje. Hkrati je predlagal, naj bi rešitev korejskega vprašanja poiskali na te-

ženih narodov, ker so le-ti prevzeli odgovornost, da v Koreji vzpostavijo svobodno in neodvisno državo.

Dulles je ostro napadel sovjetsko ekspanzijo na Daljnem vzhodu ter v Evropi in jo razlagal s »činitelji komunistične doktrine«. Ko je napadal sovjetsko politiko, je uporabljal prav tako ostre besede zoper Rusijo kot zoper komunizem sploh, istovetil Lenina in Stalina in hkrati izrazil bojazen, da se s »sovjetskimi komunisti ni lahko sporazumeti.

»Tega ne rečem,« je zaključil Dulles, »zato ker želim vzbuditi pesimistično razpoloženje, temveč zato, ker je to dejstvo, ki ustreza stvarnosti.«

Za Dullesom je govoril predsednik kitajske vlade in zunanji minister Ču En Laj. Njegov enourni govor je bil posvečen Koreji in drugim perečim mednarodnim problemom. Glede Indokine ni Ču En Laj nišesar določene predlagal. Ko je govoril o korejskem problemu, je Ču En Laj v celoti podprl včerajšnji predlog severnokorejskega delegata Nam Ila in zahteval splošne volitve brez vpliva velesil. Omenil je sodelovanje kitajskih prostovoljcev v korejski vojni in dejal, da je do tega prišlo le zaradi intervencije ZDA.

Ču En Laj je tudi predlagal poseben sestanek, na katerem bi sodelovali le predstavniki azijskih držav.

Ču En Laj je tudi predlagal poseben sestanek, na katerem bi sodelovali le predstavniki azijskih držav.

Ču En Laj

skih držav. Končno je omenil še Nemčijo in podprl sovjetski predlog za združitev obeh delov te države.

Po govoru kitajskega predstavnika je predsednik Eden sporočil, da sta se za jutrišnjo sejo o korejskem vprašanju javila kot govornika šefa avstralske in sovjetske delegacije.

Ob 17.30 so današnja sejo zaključili.

Sporazum o indokitajskih razgovorih?

Po obvestilu sovjetskega predstavnika na mirovni konferenci sta se Bidault in Molotov sporazumela o tem pomembnem vprašanju

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Zeneva, 28. aprila. — Kaže, da se bodo sporazumeli o sestavi udeležencev na pogajanjih o drugi točki dnevnega reda — o Indokini. V Berlinu so se sporazumeli, da bodo v razgovorih o vzpostavitvi miru v Indokini sodelovali štiri velesile z berlinske konference. Kitajska in ostale zainteresirane države. Nepreciznost berlinskega komuniqueja je že od samega začetka kazala, da gre za nesoglasja v zvezi z udeležbo Ho Si Minhovega predstavnika.

V včerajšnjem 40 minutnem razgovoru z Molotovom je Bidault predlagal, naj bi razen že določenih petih velesil na konferenci sodelovali tudi predstavniki treh združenih držav Francoske unije: Vietnam, Laos in Kambodže. Molotov zoper to ni ugovarjal — to je danes objavil uradni sovjetski predstavnik — pač pa je opozoril, da je nujno potrebna tudi navzočnost predstavnika Ho Si Minhove republike. Tudi Bi-

cozi namreč zahtevajo začasno premirje, da bi evakuirali številne ranjence.

Molotov je izjavil, da tudi sam čuti, kako težavno in nujno je vprašanje evakuacije. Predlagal je, naj bi se zainteresirane stranke sestale tu v Zenevi, da bi ta problem rešile. Sovjetski minister je zatem ponovno omenil, da je nujno potrebna udeležba Ho Si Minhove delegacije kot ene izmed zainteresiranih držav.

Georges Bidault je na to dejal, da se bo o tem posvetoval. Pričakovati je, da se bosta ministra jutri spet sestala.

Zgornje podatke je navedel danes na tiskovni konferenci sovjetski predstavnik Iličev. Na sklicano izredno konferenco je Iličev zamudil celo uro. Domnevajo, da zato, ker je sovjetska delegacija pričakovala Bidaultovo dokončno privolitev.

O včerajšnjem severnokorejskem predlogu glede splošnih volitev na Koreji sodijo tu, da je neuresničljiv. Menijo namreč, da

vega predloga, katerega cilj je baje omogočenje nadzorstva Severne Koreje nad vso deželo.

Kitajci in Severnokorejci so včeraj prvokrat priredili tiskovno konferenco. Komentirajoč zahtevo južnokorejskega predstavnika, naj bi volitve izvedli pod nadzorstvom enot OZN, je kitajski predstavnik izjavil, da OZN nima nič skupnega z ženevsko konferenco.

V. Teslić

Trade Unioni zavrnili sovjetsko vabilo

London, 28. aprila (AFP). Generalni svet Trade Unionov je danes zavrnil povabilo sovjetskih sindikatov, naj pošlje delegacijo na kongres sovjetskih sindikatov. Ta kongres bo prihodnji mesec v Moskvi.

Avstrijski socialisti za 1. maj

Dunaj, 28. apr. (Tanjug). Socialistična stranka Avstrije zahteva v prvomajskem proglasu ponovno popolno osvoboditev dežele in poziva napredne sile po svetu, naj se n. sprijaznijo s krivicami, ki jih prizadejajo Avstriji že celih devet let.

V prvomajskem proglasu zahtevajo tudi graditev dežele in izdajo zakonov o zaščiti otrok, bolnikov in starcev.

Na koncu zahteva Socialistična stranka takšno načrtno gospodarsko politiko, ki bi omogočila, da bi izkoristili vsa naravna bogastva dežele in zaposlili vse avstrijske državljane.

Splošna stavka v Franciji

Pariz, 28. aprila. (AFP). Popolno se je začela enodnevna splošna stavka. V Parizu sodelujejo predvsem prevozniki dežel. Na lokalnih pariških železnicah je promet malone ustavljen, skoraj polovica avtobusov ne vozi, v podzemski železnici pa je zaprtih 19 izmed 300 postaj.

Stavka je zajela tudi službenice PTT v Marseillu, Bordeauxu, Nancyju in Cannesu. Poročajo, da doslej še ni bilo nobenih izgredov.

TOVARIŠA TITO IN KARDELJ na kongresu Zveze komunistov Srbije

Včeraj popoldne je na III. kongresu ZK Srbije govoril v komisiji za ideološka vprašanja predstavnik Izvršnega komiteja CK ZKJ Edvard Kardelj. Na tem sestanku sta bila tudi tov. Aleksander Ranković in Moša Pijade. Že okrog 9. ure so se začeli v slavnostni dvorani Kolarčeve ljudske univerze zbirati tudi člani komisije za vas in za organizacijska vprašanja, ki naj bi sicer začeli razpravljati šele popoldne. Vsi sedeži v prvih vrstah dvorane so bili zasedeni. Ko je predsedujoči v komisiji Miloš Minić ob 9.45 sporočil, da ima besedo Edvard Kardelj, so vsi navzoči delegati vstali in ga, ko je stopil na govorniški oder, toplo pozdravili.

V svojem približno eno uro trajajočem govoru je Kardelj v glavnem pojasnjeval ideološke vidike, s katerih je treba gledati na pojave v našem kulturno-umetniškem in družbenem razvoju. Ob tej priložnosti je opozoril na nekatere negativne težnje in naloge komunistov v ideološkem boju za krepitev socialističnih odnosov.

Po končanem govoru tov. Kardelja je komisija za ideološka vprašanja prenehala delati in napovedala popoldansko sejo. Vse tri komisije so včeraj sprejele sklepe, ki so bili predloženi plenumu kongresa kot predlogi za nadaljnje delo članov Zveze komunistov.

Med dopolanskimi sestanki so med delegate razdelili osnutek poslovnika o izvolitvi CK ZKS in revizijske komisije, ki so ga živahno komentirali. Po poslovniku je lahko za člana CK ZK Srbije izvoljen sleherni član CK ZKJ, če ima najmanj štiri-

letni staž v Zvezi komunistov.

Ob štirih popoldne se je sestel plenum kongresa. Tovariša Edvarda Kardelja, Aleksandra Rankovića in Mošo Pijada so delegati ob prihodu v dvorano toplo pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem »Tito-partija«, »Heraj-Tito«, potem pa so začeli skandirati »Tito na kongres«. Tako so izrazili željo, da bi slišali govor tovariša Tita.

Plenarno sejo je začel predsedujoči Djoko Pajković in dal besedo Jovanovu Veselinovu, ki je govoril o osnutku poslovnika CK ZK Srbije in revizijske komisije. Potem se je prijavil k besedi Dragoslav Mutapović z naslednjim predlogom:

»Dosedanji CK je imel 103 člane in kandidate. Po osnutku poslovnika je treba v CK izvoliti skupaj 67 članov. Glede na funkcijo in naloge, ki čakajo CK, bi bilo treba pri volitvah misliti na to, da bomo izvolili tovariše, ki se bodo lahko po-

tistom angloameriška vojaška uprava skupaj s predstavniki gospodarskih krogov.

Prvomajski proglas tržaških sindikatov

Trst, 28. aprila (Tanjug). V prvomajskem proglasu so tržaški razredni sindikati pozvali vse delavce, naj enotno zahtevajo, da je treba prenehati z nadaljnjimi odpusti z dela in nastavitvi odpustne delavce Združenih jadranskih ladjedelnic. Nadalje zahtevajo omiljenje brezposelnosti, naročila za ladjedelnice, malo in srednjo industrijo ter obrt, prav tako pa tudi ladje, ki bi delale za tržaško pristanišče.

Razredni sindikati obsojajo ravnanje informbirojskih in demokratskih sindikalnih vodstev, ki so odklonila poziv skupine tržaških delavcev, naj bi tržaški delavski razred enotno proslavil letošnjo 1. maj.

Saratogovci nezadovoljni s Fracassijem

Trst, 28. apr. (Tanjug). Tržaški Saratogovci so uradno izrazili svoje razočaranje in nezadovoljstvo spriču ravnanja Fracassija, novega političnega svetnika rimske vlade, pri generalu Wintertonu.

V pismu, ki ga je saratogovsko vodstvo poslalo Fracassiju, kritizirajo novega političnega svetovalca, ker je sp. l. predstavnik tržaške skrajne desnice, med njimi tudi bivšega nacista in sedanjega tajnika fašističnega italijanskega socialnega gibanja Gester — Vondrich, kakor tudi zato, ker se ni hotel razgovarjati s predstavniki »skrajne levice«.

Čestitka

ob japonskem prazniku

Beograd, 28. aprila. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal ob japonskem narodnem prazniku japonskemu cesarju Hirohitsu brzojavno čestitko, v kateri mu izraža svoje najboljše želje za napredek japonskega naroda in za njegovo osebno blaginjo.

Jovanović obiskal Kirua

Atene, 28. apr. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Grčiji Radoš Jovanović je obiskal generalnega direktorja zunanjega ministrstva Aleksisa Kirua. Razgovarjala sta se o grško jugoslovanskih gospodarskih pogajanjih, ki se bodo začela v Beogradu 5. maja, kakor tudi o drugih vprašanjih, ki se tičejo obeh držav.

John Foster Dulles

melju resolucije OZN iz 1952., v kateri je rečeno, da bi enotno Korejo vzpostavili z izvedbo volitev, ki bi jih nadzorovali operativci OZN v vseh tistih krajih, kjer tega doslej še niso storili. To pomeni,« je dejal Dulles, »da mora kitajski komunistični režim umakniti svoje enote in

Sestanek zahodnih ministrov

Zeneva, 28. apr. (AFP). Dopolodne so se sestali zunanji ministri ZDA, Velike Britanije in Francije.

Sestanek se je začel ob 10.15 in je bil kratek, ker je Bidault ob 11. obiskal sovjetskega ministra Molotova ter z njim nadaljeval začete razgovore o vprašanju Indokine na ženevski konferenci. Razgovore bosta nadaljevala tudi nočjo na večerji, na katero je Molotov povabil Bidaulta.

Francoski tisk napada Bidaulta

Pariz, 28. apr. (Reuter). Uvodničarji francoskih časnikov so naperili danes napade na zunanjega ministra Bidaulta zaradi njegovih poskusov, da bi pripravil Veliko Britanijo in ZDA do tega, da bi sodelovale v indokitajski voj.

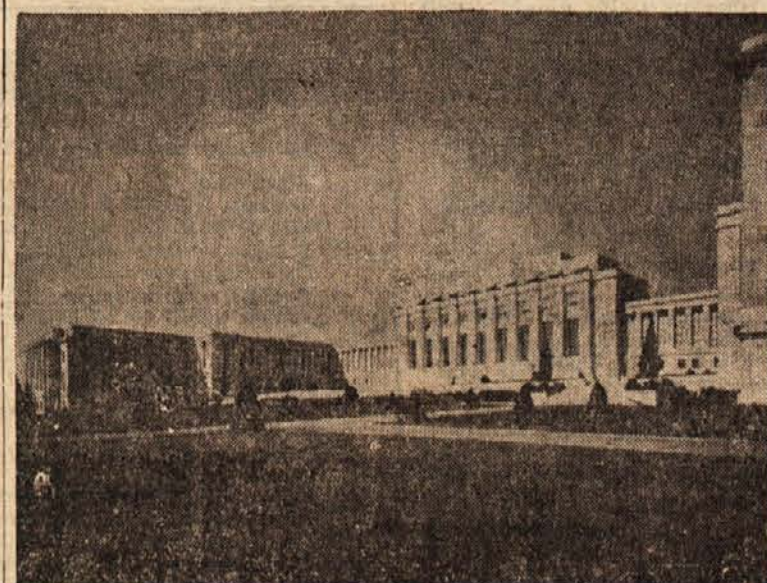
»Combat« piše, da Bidault, kot kaže »kompromitira maloštevilne možnosti, da bi dosegli mir«. Časnik meni, da je Bidault osem let uveljavljal »lastno politiko, ki je povzročila mnogo katastrof«. Na koncu »Combat« obžaluje, ker predsednik vlade Laniel ostaja hladnokrven in ker se narodna skupščina za to vprašanje sploh ne zmeni.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

V Jugoslaviji je bilo danes popoldne povsod oblačno vreme z manjšimi padavinami, zlasti v srednjem delu države. Temperatura je bila med 4 in 10 stopinjami Celzija, le v Makedoniji do 17 stopinj, na Jadranu pa od 12 do 16 stopinj Celzija.

Vremenska napoved za četrtek, dne 29. aprila: Pretežno oblačno vreme v južni Sloveniji sprva še nekaj rahlih padavin. V severovzhodni Sloveniji se bo vreme postopno izboljšalo z delnimi razjasnitvami. Temperatura dalje nizka, v večini od 0 do 13 stopinj, na Primorskem karja.

Palača narodov v Zenevi, kjer se zbirajo na azijski konferenci delegati devetnajstih držav

dault ni imel na to kaj pripomniti in tako so se dogovorili, da bodo pogajanja nadaljevali.

Na današnjem sestanku obeh ministrov je Bidault menil, da je treba pred odločitvijo o sestavi udeležencev rešiti vprašanje o evakuaciji ranjenih francoskih vojakov iz Dien Bien Fuja. Fran-

svobodne volitve niso možne brez nadzorstva OZN. Razen tega poudarjajo, da je Nam Ilov predlog, ki je zelo podoben predlogu Molotova v Berlinu glede nemških volitev, zelo spreten. Zahod namreč sili, da mora pripraviti podrobno argumentacijo, s katero bi razkrili bistvo Nam Ilo-

PRED NOVIMI UREDBAMI ZA UREDITEV LESNEGA TRGA

Položaj na lesnem trgu je čedalje bolj zapleten

Z dneva v dan se položaj na lesnem trgu bolj zapletuje. Nakupovalci si podajajo kljube pri proizvajalcih in ponujajo čisto višje cene. Najhujša je borba za jamski in celulozni les ter mehki žagan les. Nedavno si je moral rudnik Senovo izposoditi pri Tovarni celuloze v Vidmu vagon celuloznega lesa, da ga porabi v jami, ker so bile njegove zaloge jamskega lesa popolnoma izčrpane. Trboveljski rudnik je pred kratkim s težavo dobil iz Bosne nekaj jamskega lesa. Hkrati, ko prihaja ta les iz Zavidovičev v Bosni, nakladajo na Rakeku 1000 m jamskega lesa za rudnik Kreka — Tuzla. Taki navzkrižni prevozi najbolj zgovorno ilustrirajo današnji položaj na trgu.

Jamskega lesa primanjkuje v Sloveniji predvsem zaradi tega, ker žagarski obrati žagajo danes tudi hlode izpod 20 cm premera, ki so primerni edino za jamski in celulozni les, žagajo pa jih zaradi tega, ker lahko zahtevajo za žagan les poljubno ceno. Takih hlodov prej nikoli niso žagali, ker je to ne samo neracionalno, marveč tudi predrago. Nadaljni razvoj je to, da se še vedno mnogih hlodov, primernih za jamski in celulozni les, teše, kar je prav tako neracionalno zaradi prevelikih odpadkov.

Priljubljeni se nove uredbe

Da se prepreči veržno trgovanje z lesom, je bila nedavno z republiškim odločbami predpisana revizija oziroma ponovna registracija vseh podjetij za eksploatacijo, predelavo in promet z lesom, in to z namenom, da se število teh podjetij zmanjša od sedanjih 900 na 40 do 50. Ta revizija mora biti izvršena do 15. maja. V združenem sektorju bodo vsi poslji z lesom vrstno prenešeni na okrajne zadržne zveze, ki bodo ustanovile svoja združena lesna podjetja za odkup in predelavo lesa iz kmetijskih gozdov, kmetijske zadruge pa bodo za ta podjetja odkupovale les le kot komisionarji. Razen tega so sedaj tudi gozdna gospodarstva pooblašena odkupovati les od zasebnih proizvajalcev.

Ta ukrep je bil potreben tudi zaradi tega, ker so se lesni odseki kmetijskih združb precej ukvarjali z različni spekulativnimi posli. Tako so nekatere zadruge kupovale hlodovino ne samo na svojem območju, marveč tudi v oddaljenih področjih. Kmetijska zadruga v Dolu pri Ljubljani je n. pr. kupovala hlodovino celo v Logatcu. Razen tega zadruge zelo nereditno odvajajo predpisane prispevke za gozdni sklad. Tako je revizija lesnih odsekov pri 93 združbah v ljubljanskem okoliškem okraju ugotovila, da te zadruge po stanju konec lanskega leta niso odvedle okrog 16 milijonov din teh prispevkov, ki so jih pri odkupu hlodovine zaračunale. Posamezne zadruge, kakor n. pr. Krka Dol-

ske, St. Jošt, Radohova vas, Kresnice in Ivančna gorica so dolgovale vsaka nad 1 milijon do 1,6 milijona din teh prispevkov in so ta sredstva, ki bi jih morale odvesti, uporabljale za svoja obratna sredstva, kar jim je omogočilo spuščati se v razne posle v zvezi z odkupom lesa.

Da se prepreči neracionalno izkoriščanje hlodovine so v pripravi osnutki treh republiških uredb, in sicer uredbe, ki naj prepove žaganje hlodovine izpod 25 oz. 20 cm premera, nadalje uredba o omejitvi tesanja in uredbe o racionalnem izkoriščanju lesa, ki naj prepreči, da bi se žagarska hlodovina uporabljala za druge sortimente, kakor za drva.

Kako spraviti povpraševanje v sklad s ponudbo

Seveda pa je vprašanje, ali bodo navedeni ukrepi zadostali, da se spet normalizira naš trg. Prepoved žaganja drobnih hlodov je brez dvoma potrebno in nujno, imela pa bo za posledico, da bo stiska na trgu žaganega lesa še večja. Zadnja leta smo v interesu očuvanja gozdov radikalno skrčili sečnjo in s tem bistveno zmanjšali ponudbo, nismo pa vzporedno poskrbeli, da bi se zmanjšalo tudi povpraševanje po lesu. Gradbena podjetja, ki so največji potrošnik mehkega lesa, še vedno trošijo les, kakor da bi ga imeli v izobilju, rudniki bi potrošili mnogo manj jamskega lesa, če bi ga prej impregnirali, da ne govorimo o prihranku, ki bi ga lahko dosegli, če bi v gradbeništvu kakor tudi v rudnikih les nadomestili v čim večji meri z železom, ki ga pa imamo tudi še premalo. Še vedno gradimo električne daljnovode z lesenimi drogovi, marsikje pa tudi še kurijo mehki les, ki ga nam najbolj primanjkuje.

To razpisanje z lesom nujno terjaja administrativne ukrepe. Administrativnih posegov se moramo sicer v načelu izogibati, toda če smo se enkrat odločili v zaščito gozdov radikalno omejiti sečnjo, moramo tudi enako odločno omejiti tudi potrošnjo lesa. To je vsekakor bolje, kakor omejevati v republiškem ali okrajnem

merilu prodajo lesa v druga potrošniška področja, kakor se to danes dogaja v nasprotju z načeli našega gospodarskega sistema in naposled tudi naše ustave, po kateri je naša država enotno gospodarsko področje. V Bosni omejujejo prodajo v druge republike z različni ukrepi, kakor z nedostavljanjem vagonov za nakladanje takih pošilk. V Sloveniji pa nekateri okrajni ne izdajajo spremnic za prevoz takega lesa.

Naposled pa se moramo tudi zavedati, da ni mogoče omejevati sečnje in hkrati forsirati izvoz lesa. Za letos je sicer izvoz meh-

kega lesa kontingentiran, toda vse kaže, da je kontingent še mnogo prevelik, tudi če bi omejili domače potrebe. Spričo naraslih notranjih cen so si izvozno podjetja pravkar izposlovala zvišanje izvoznega koeficienta od 0,9 na 1,1. To bo omogočilo nov dvig cen na notranjem trgu, nakar bodo izvozna podjetja zahtevala še višji izvozni koeficient. Mar naj gre to v nedogled? Po taki poti ne bomo dosegli stabilizacije cen. Zato je nujno, da enkrat v zveznem merilu spravimo na sklad ponudbo in povpraševanje na lastnem trgu. F. S.

IZ DELA ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Odbor za gospodarstvo je sprejel priporočilo O STATUTU KOMUNALNIH PODJETIJ

Odbor za gospodarske organizacije Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine je včeraj nadaljeval razpravo o osnutku priporočila o statusu komunalnih podjetij. Razen osnutka tega priporočila je sprejel tudi statute in priporočila zvezne industrijske zbornice, združenja ribarske industrije, združenja rudnikov in industrije nekovin, zvezne zunanjetrgovinske zbornice in združenja tekstilne industrije.

V osnutku priporočila o statusu komunalnih podjetij, ki ga je pripravil pododbor Odbora za gospodarske organizacije, je poudarjeno, da veljavni gospodarski predpisi niso dovolj jasno določili statusa komunalnih gospodarskih dejavnosti in da so zato posamezni ljudski odbori določali ta status samovoljno. Tako so posamezna čisto gospodarska podjetja razglasila za ustanove samostojnih finančnih in celo za proračunske ustanove. Zato mnogi komunalni kolektivi niso delali po načelu delavskega samoupravljanja. Razen tega je bilo treba komunalnim podjetjem zaradi specifičnosti njihovih poslovanja določiti poseben status v gospodarskem sistemu.

V priporočilu so natanko določeni ukrepi, ki jih je treba storiti, da bi določili status komunalnih podjetij. Med drugim se priporoča, naj bi predpise, ki urejajo organizacije in poslovanje gospodarskih podjetij, na splošno izpopolnili v tem smislu, da se komunalna podjetja ustanavljajo po splošnih predpisih, tako da je lahko med ustanovitelji (ljudskimi odbori) in podjetji poseben odnos. Na pr. komunalna podjetja samostojno sprejme svoj plan proizvodnje oziroma storitev,

tako da morajo biti vanj vključena dela, ki jih zahteva ljudski odbor itd.

V razpravi o priporočilu so člani odbora naševali konkretne primere, s katerimi so utemeljili potrebo po

Obisk turške vojne delegacije

Kumanovo, 27. aprila

Turška vojna delegacija, ki jo vodi general Naki Tanabojak, komandant prve turške armije, je danes obiskal kumanovski garnizon. Turški oficirji so v Kumanovu v spremstvu generalmajorja Nikole Karanovića obiskali nekatere vojne enote in gledali njihove vaje.

Začele so se prvomajske proslave

Ljubljana, 28. aprila

Sinoči je bila v dvorani »Litostroja« lepa proslava v počastitev 27. aprila — 13. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte Slovenije. Po govoru o pomenu te zgodovinske obletnice je Glasbena šola iz Spodnje Šiške izvedla kulturni program. Take proslave v čast 27. aprila so bile v mnogih večjih podjetjih. Danes popoldne, največ pa jutri, imajo sindikalne organizacije in terenski odbori SZDL na programu proslave na čast 1. maja. V nekaterih krajih, zlasti tam, kjer so proslavo 1. maja združili z obletnico 27. aprila, so proslave že začeli.

Povsod je opaziti priprave za praznovanje dneva delovnega ljudstva. Po cestah že vozijo ze-

lenje za krasitev, pevske in godbene skupine imajo zadnje vaje pred nastopom, enote JLA se ob večernih urah vadijo za mimohod itd., kar vse, kljub neugodnemu vremenu, daje vtis velikih priprav.

Razen proslav, akademij in drugih svečanosti, ki jih pripravljajo skoraj vsi delovni kolektivi skupaj s terenskimi organizacijami SZDL, pa pripravljajo tudi večje in manjše izlete v planine ali k morju, največ izletov pa je predvidenih v kraje, ki spominjajo na velike dogodke iz časa NOB. Na izlete ob prvomajskih praznikih se prav tako pripravljajo tudi številni pionirski oddedi.

Velike priprave za praznovanje letošnjega 1. maja so prav tako v okrajnih centrih in delavskih mestih kot n. pr. v Trbovljah, Jesenicah, Mariboru in drugod.

Književnik Ciril Kosmač nagrajen za novelo »Pomladanski dan«

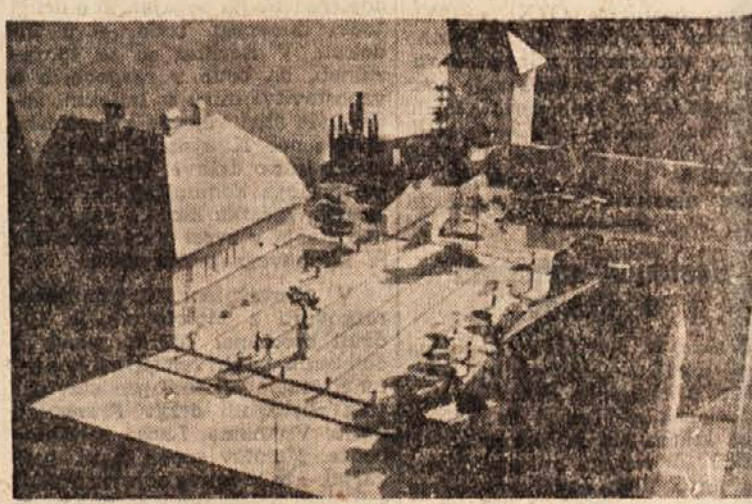
Komisija za nagrade Zveze književnikov Jugoslavije je včeraj sklenila podeliti Veljku Petroviću za njegovo življenjsko delo nagrado 500.000 din. Člani komisije: Gustav Krklec, dr. Bratko Krefc, Tanasje Mladenović, Dimitar Mitrev in Boško Novkovič so sklenili podeliti nagrado po 200.000 din Dobriši Cesariću za zbirko pesmi »Razsvetljena pot« in Ranjku Marinkoviću za knjigo »Roke«, nagrade po 150 tisoč dinarjev Cirilu Kosmaču za novelo »Pomladni dan«, Mihajlu Laliću za roman »Zla pomlad«, Petru Segedinu za potpis »Na poti« in Mladenu Leskovicu za esejistično znanstveno delo in sestavljanje »Antologije starejše srbske lirike«.

Pomanjkanje valjanega železa za manjšo industrijo, obrt in široko potrošnjo

Ljubljana, 28. aprila
Danes je bil v Trgovinski zbornici za LRS plenarni sestanek odseka za tehnično stroko, ki je imel na dnevnem redu poleg volitev novega odbora tudi razpravo o najboljši rešitvi vprašanih strok, zlasti trgovine z železom. Gre predvsem za deficitno valjano in vlečeno jeklo, ki ga naše železarne niso dovolj povečale proizvodnje ne izdelujejo zaradi kritje vseh potreb. Kovinska predelovalna industrija in trgovska mreža sta letos lahko zaključili pri domačih železarnah le 50% rednih potreb. Ponekdo je uspelo še nekaj uvoziti iz potrebe strojegradnje in kovinske predelovalne industrije Pomanjkanje pa obeti zlasti manjša industrija, obrt in široka potrošnja, za katere primanjkuje najnujnejše količine. Določena vrsta tega železa so potrebne ne samo za proizvodnjo, marveč tudi za vzdrževanje obratov. Nedavno je uspelo zagotoviti za potrebe tehnične trgovine, servisne službe, splošne potrošnje in gradbeništvu nekaj dodatnih količin tega materiala. In sicer tako, da je Uprava za ekonomsko in tehnično pomoč dala Upravi za materialne rezerve potrebna sredstva za uvoz 248 t valjanega in vlečenega materiala za potrebe tehnične trgovine. Od te količine so štiri slovenska sroslatična podjetja na licitaciji v začetku aprila dobila 436 ton. In sicer predvsem fine pločevine, dekapirane pločevine, navadne žice in hladno valjanih trakov. Nekaj pa bo iz prve tranše ekonomske pomoči še izlicilirano za splošno potrošnjo in za potrebe gradbeništvu. Pomanjkanje tega materiala pa po drugi strani nujno terjaja specializacijo v trgovini z železom.

Na sestanku so precej razpravljali o problematiki trgovine z odpadnim materialom, ki zavzema posebno mesto, ker zbira na malo in prodaja na veliko ter material tudi sortira in deloma predeluje. Zato te stroke ni mogoče v celoti vključiti v predpise, ki veljajo za trgovino. Da se odpravijo težave v zvezi s predpisi o nakupovalcih, je Sekretariat za gospodarstvo LRS dovolil, da lahskozbirajo odpadne surovine posebni zbiratelci, ki niso v službenem razmerju s podjetji. Odkupnim pod-

jetjem za odpadni material pa je treba omogočiti tudi nabavo najpotrebnejših osnovnih sredstev za uspešnejše zajemanje odpadnih surovin, katerih izkoriščanje je velikega pomena za vse naše gospodarstvo. Precej je bilo govora o potrebi zboljšanja kakovosti nekaterih proizvodov kovinske predelovalne industrije in povečanja sortimenta te proizvodnje. Zlasti je potrebna uvedba sodobnih oblik raznega okovja. Primanjkuje tudi temper litine Nova tovarna Titan v Kamniku potrebuje še razne stroje, da bo lahko uspešneje izkoristila svojo proizvodno zmogljivost, ki se lahko v tolik meri poveča, da bo zadosteno vsem domačim potrebam in bo še del proizvodnje na razpolago za izvoz. Tudi v drugih podjetjih se obeti nujna potreba po razširitvi manjših in srednjih brez katerih ni mogoče povečati proizvodnje. V večini podjetij pa imajo tudi težave zaradi obratnih kreditov v zvezi z novim načinom dodeljevanja teh sredstev po natečajih. Naposled so bile izrečene tudi kritične pripombe glede nekaterih uvoznih koeficientov, ki so sicer dobro zamišljene, vendar v posameznih primerih onemogočajo uvoz nujno potrebnega materiala za proizvodnjo, kar zlasti obeti podjetje telekomunikacije, ki je nujno navezano na uvoz nekaterega osnovnega materiala. F. S.

V mnogih krajih bodo organizacije Zveze borcev odkrile spomenike padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja. Na sliki — osnutek za spomenik v Ribnici

OBVEŠČEVALNI BIROJI za obrambo pred nesolidn mi podjetji

V zadnjem času so vse bolj pogosti primeri, da industrijska in veletrgovska podjetja ne dobijo pravočasno plačil za blago, dobavljeno raznim maloprodajnim trgovskim podjetjem, kmetijskim združbam in obrtnim podjetjem. Ti primeri niso omejeni samo na zavlačevanje nakazil oziroma plačila, marveč so katerjavanje marsikdaj zatakanje ob sporočilu, da je taka dolgotrajna gospodarska organizacija prišla v plačilne težave in da je v postopku likvidacije. Ko dobi upnik tako sporočilo, mora čakati več mesecev ali celo leto na uspeh delitve preostalega premoženja ob končan likvidaciji. Kjer pa so dolgovci za dobavljeno blago po vrstnem redu izplačili šele na četrtem mestu (po dolgovih družbi, socialnemu zavarovanju, Narodni banki itd.) in ni več mnogo upanja, da bo ostalo še toliko premoženja, da bi tudi blagovni upniki dobili izplačane svoje terjatve v celoti ali vsaj v večjem delu.

To je še toliko bolj koledljivo, če se likvidacija dolgo vlada (saj tudi sama porablja preostalo premoženje) ali celo, če se najde med zalogo blaga, ki nima polne vrednosti.

Do likvidacij — zlasti do prisilnih — pride navadno zaradi slabega, lahkomiselnega in nesolidnega gospodarstva v posameznih podjetjih. Trgovska podjetja ali kmetijska zadruga kupujejo več blaga, kakor ga potrebujejo in ga moreta prodati; cene padejo, kakovost se izboljša in blago obleti. Pri vsem tem se redno dogaja, da kupuje tako podjetje tudi več blaga, kakor pa ima zanj na razpolago kredita; podjetje ne more poravnati v redni računov za kupljeno blago, in ker ne plača, sledijo tožbe, tožbam izvršbe... In ko Narodna banka vidi, kako pri podjetju gospodarstvo, se zavaruje tudi sama — če že prej niso kake upniki predlagali zavarovanja z likvidacijo — ter ukine ali blokira kredit in tako se približa začetek konca.

Zadeva pa ni povsem preprosta. Eno podjetje slabo gospodari in zapravlja, druga pa zaradi njega posredno tudi izgublja in prihajajo zaradi slabega gospodarstva preveč podjetja v nevarnost, da bodo utrpela večjo ali manjšo škodo, ki bi mogla v redni računov povzročiti omejitve — če bi se večkrat ponovila — omejitve obstoj še, ki se tako izgubljajo. Vse premoženje, ki se tako izgublja, pa se dejansko družbeno premoženje. Zaradi tega je bila sprožena misel o organizaciji pravočasnega medsebojnega obveščanja o gospodarstvu

posameznih trgovskih ali obrtnih podjetij in kmetijskih združb; zlasti o onih, ki ne gospodarijo dobro. Pri republiških in okrajnih trgovskih zbornicah naj bi se zbirali podatki o poslovanju posameznih gospodarskih podjetij in ti podatki naj bi se zbirali v posebni pisarni (biroju) za informacije o gospodarskih organizacijah pri republiških trgovinskih zbornicah. Tudi podružnice Narodne banke in arbitraže naj bi pomagal v svojih obvestilih glede poslovanja gospodarskih organizacij in tako bi se ti biroji povežali s podobnimi biroji v ostalih republikah in če je potrebno — zlasti za izvoznike — tudi s podobnimi informacijskimi organizacijami drugod v svetu. Tako bi se ustvarila zanesljiva obveščevalna služba, s katero bi se dobavljali ali ostali upniki obvarovali pred nadaljnjimi izgubami. To je potrebno tudi iz splošno državnih in druž-

benih interesov, kajti — kakor že zgoraj ugotovljeno — gre pri takem nereditnem poslovanju v izgubo največ družbenega premoženja. Seveda bi moralo biti tudi to obveščevanje premišljeno in previdno, kajti včasih bi mogli prav prenagljeni ukrepi proti kakemu dolžniku zaradi njegove trenutne neaktivnosti ogroziti sicer dobro poslujoče podjetje. Nedavna medmesna konferenca trgovinskih zbornic večjih mest v naši državi v Zagrebu je že sklenila ustanoviti take obveščevalne biroje. Gospodarske organizacije želno pričakuje izvršitve teh sklepov in priporočil, da bo obramba pred nesolidnimi gospodarskimi podjetji na ta način boljša in uspešnejša. Tudi našo Republiško trgovinsko zbornico pozivamo, da prične s delom v tej smeri, kajti vsak dan zamude lahko prinese našim dobaviteljem in upnikom novo škodo. Cv. A. K.

II. sezonska gospodarska razstava na Bledu

Na Bledu bodo 30. aprila odprli 6-mesečno vsedravnno razstavo industrijske in obrtne dejavnosti. Za to razstavo je med našimi, zlasti pa med srbskimi in hrvaškimi podjetji veliko zanimanje. Poslovni ljudje si namreč obetajo, da si bodo razstavljene predmete ogledale tudi tuje potovalne skupine, ki bodo med sezono obiskovale Bled. »Bled-commerce«, nekakšen informacijski in trgovski urad, bo dajal vse napotke glede cen in bo sklepanje pogodb možno na kraju samem. Do zdaj je svojo udeležbo na blejski sezonski razstavi, ki bo v gornjih prostorih Kazine »Park-hotela« in v dvorani Zdraviliškega doma, prijavilo okrog sto večjih in manjših jugoslovanskih podjetij kot n. pr. jeseniška železarna, železarna z Raven, TAM, Plamenec iz Krope, Telekomunikacije, Ljubljana, »Skra« iz Kra-

nja, »3. maj« z Reke, »Flores« Ajdovščina itd. »Jugodrv« iz Srbije je poslalo na razstavo nekaj prekrasnih primerkov umetne obrti kot krožnikov, cigaretnih doz z narodno ornamentiko itd. Razstavo urejajo znani slovenski aranžerji in arhitekti, ki posvečajo posebno skrb razstavljivi predmetov, kajti razstavističe bo dostopno gostom od znotraj in zunanaj, s promenadne ploščadi vrh Kazine. N. Z.

Naše naročnike in bralce obveščamo,

da bo prvomajska številka »Ljudske pravice-Borbe« izšla jutri zjutraj!

Rezultati II. natečaja za dopolnilna obratna sredstva

Z odločbo guvernerja Narodne banke FLR je bilo objavljene na osnovi natečaja za dopolnilna obratna sredstva, ki se je vršil na dan 25. t. m., naslednje mejne obrestne stopnje:

za I. skupino: industrija in rudarstvo, gozdarstvo, gradbeništvo, obrt in za podjetja komunalne dejavnosti — 6,50%; za II. skupino: poljedelstvo — 3%; za IV. skupino: notranja trgovina (na malo in veliko) — 7,25%; za V. skupino: zunanja trgovina — 7,25%; za VI. skupino: odkupna podjetja — 7,25%; za VII. skupino: gostinstvo in turizem — 6%.

Obenem je določeno, da se za mesec maj t. l. namesto 5. in 20. razpiše le en natečaj za dopolnilna obratna sredstva, in sicer na dan 15. maja 1954. Rok za predložitev zahtevkov podjetij pristojni podružnici Narodne banke za to licitacijo je določen do vključno 4. maja t. l.

»EKONOMSKA POLITIKA«

prinaša v svoji prvomajski številki naslednje članke:

Nezadržno
Zunanja trgovina v prvem trimesečju 1954
»Ali je potrebna nova tovarna silikatne opeke«
Šest let tovarne »Ivo Lola Ribar«
Da bi bile kazni učinkovitejšje
Analiza poslovanja podjetij
Načela dobra — tehnika ne ustreza (položaj na tržišču kratkoročnih kreditov)
Brez nuje (pogled na regres v kmetijstvu)
Novi britanski budžet
Posojilo ZDA Evropski skupnosti premoga in jekla
Trgovina SZ z Egiptom
Izdanki za obrambo v deželah severnoatlantskega pakta.

Poleg tega prinaša list beležke in komentarje z naslovi: Jubilejna skupščina Društva ekonomistov Srbije, Ekonomski pouk in kmetijstvo na skupščini Društva ekonomistov Hrvatske, Nezadostno razpravljano, Razvija se sodelovanje z Abesinijo, Dvojna škoda, Izkoriščeni prostori za spravljanje strelišča in predori, Nestrokovne močji v turizmu Srbije, Ali so potrebni center i podjetja, Kakovost se ceni. Sklad za pospeševanje zunanje trgovine, Kdo naj nadoknadi? Skupščina Društva ekonomistov BiH, Omejitve rokov za pritožbe, Novi gospodarski ukrepi.

V stalnih rubrikah Knjige in časopisi in Dopisi uredništva so objavljeni razni članki, in sicer: Ali je pitanje svini donosno? O ustanavljanju skladišč za rabljene stroje. Komu je namenjena statistika naše zunanje trgovine, Obrtne gradbene zadruge, V Belišču proučujejo možnosti proizvodnje furfurala.

DANES PO SVETU

»Preverjene« informacije

Udomačila se je že praksa, da se v nekaterih časnikih kdaj po...

Andari med jugoslovansko-turškimi razgovori o svojih poročilih...

Značilno je, da dobivajo razne nove »preverjene« informacije...

Ni treba dokazovati, da se takšne »preverjene« informacije...

Nehrujeva pobuda

Ceprav so korejski problem uvrstili v program ženevske konference...

V soboto je indijski ministri predstnik Nehru sprožil pred delhijskim parlamentom dokaj natančen...

Med vsem tem izjavami in predlogi o prenehanju sovražnosti v Indokini...

Tipanje okrog Dien Bien Fuja

Hanoi, 28. aprila (AFP). Predstavnik francoskega poveljstva v Indokini je izjavil, da so Ho Si Minhove...

Kaže, da Vietnamci skušajo najti šibko obrambno točko zahodno in severozahodno od utrdb...

Francosko-vietnamska deklaracija

Pariz, 28. aprila (AFP). Danes popoldne ob 15.10 je bila podpisana skupna francosko-vietnamska deklaracija.

V deklaraciji je poudarjeno, da so se sporazumeli, da bodo medsebojne odnose rešili na temelju popolne neodvisnosti in enakopravnosti osnovi znotraj Francoske unije.

Ameriški prostovoljci za Indokino

New York, 28. apr. (Tanjug). Neka ameriška zasebna agencija zbira civilne pilote kot prostovoljce za Indokino.

Pristojni krogi v Rimu potrjujejo vesti, da je turška vlada obljubila, da ne bo storila nobenega konkretnega ukrepa...

London, 28. apr. (Tanjug) V britanskem zunanjem ministrstvu niso potrdili vesti, da predsednik ZDA Eisenhower proučuje možnost, da bi se zaradi položaja v Indokini sestel s predsednikom Churchillom.

Sestimek Churchill-Eisenhower?

London, 28. apr. (Tanjug) V britanskem zunanjem ministrstvu niso potrdili vesti, da predsednik ZDA Eisenhower proučuje možnost, da bi se zaradi položaja v Indokini sestel s predsednikom Churchillom.

Britanski časniki, ki so objavili takšne vesti, poudarjajo, da bi utegnili priti do sestanka Eisenhower - Churchill zato, ker ameriški vojaški voditelji sodijo, da bi bilo treba nemudoma intervenirati v Indokini.

Zaupna obvestila v Londonu

London, 28. apr. (Tanjug) Danes je bila redna seja britanskega kabineta pod predsedstvom Churchilla. Najzanimivejši del današnje sestance so bila baje zaupna obvestila, ki jih je dal predsednik vlade članom kabineta v zvezi z ženevsko konferenco.

Office objavil poročilo o izjavah Petrova, je presenetila diplomatske opazovalce v Londonu. Leti verujejo, da Petrov morda res nima vseh podatkov o zadevi Burgess in McLean, ne izključujejo pa možnosti, da je želela britanska vlada v naprej demantirati pričevanja, ki jih bo Petrov ponovil pred posebno komisijo v Avstraliji v zvezi z organizacijo sovjetskega vohunstva.

LONDON IN ZADEVA PETROV

Sledovi pogrešanih diplomatov

Petrov je v Avstraliji izpovedal, kje sta pred dvema letoma izginila britanska diplomata Burgess in McLean.

London, 28. aprila (Tanjug). Predstavnik Foreign Officea je izjavil novinarjem, da ni treba pripisovati pomena poročilom, ki govore o odkritjih prebeglega sovjetskega diplomata Petrova v zvezi z izginotjem britanskih diplomatov Burgess in McLeana, o katerih usodi ni nič znanega od leta 1951.

Predstavnik Foreign Officea je izjavil, da poročilo, ki so ga dobili iz Avstralije o izjavah Petrova, kakor tudi ostale informacije kažejo, da Petrov o aferi Burgess in McLean nima podatkov iz prve roke. Zato je treba vse njegove domnevne dokaze sprejeti s pridržkom.

Londonski časniki so namreč na podlagi teh poročil danes objavili, da McLean zdaj dela kot znanjepolitični svetovalec v Moskvi, Burgess pa vodi ruski propagandni časnik v angleščini in redigira angleške oddaje v moskovskem radiu.

Naglica, s katero je Foreign

OZN Seja Varnostnega sveta preložena

New York, 28. aprila (Reuter). Tudi sinočnja seja Varnostnega sveta, na kateri so obravnavali obdolžitve in protibodilžive med Jordanom in Izraelom zaradi obojestranih izredov, je bila brezuspešna.

GRČIJA Posredovanje v zadevi Ciper

Atene, 28. aprila (AFP). Predstavnik grškega zunanjega ministrstva je danes zanikal vesti, da je ameriška vlada na predlog Grčije predlagala, da bi posredovala v ureditvi grško-britanskega spora o Cipru.

TURCIJA Anketa o volitvah

Ankara, 28. aprila (Tanjug). Neodvisni časnik »Vatan« je izjavil, da je v zvezi z volitvami, v katerih je 50,9% udeležencev odgovorilo, da bo glasovalo za Demokratsko stranko, 25,2% za Republikansko in 14,9% za ostale stranke.

VELIKA BRITANIJA Proti vodikovi bombi

London, 28. aprila (Reuter). Sestanka laburističnih poslancev se je sinoči udeležila sprejeda, v katerem so nosili skozi srednji del Londonske letake, ki so vabili na petko o zborovanju.

AVSTRALIJA Uspoštevanje britanskega mnenja

Canberra, 28. aprila (AFP). Predsednik avstralske vlade Robert Menzies je danes izjavil, da so »popolnoma netočna« poročila nekaterih časopisnih agencij, češ da bo Avstralija, kar zadeva Indokino, sledila ameriški politiki, ne da bi upoštevala mnenje britanske vlade.

AVSTRALIJA Britanskega vojaka so vrnil

Peking, 28. aprila (Reuter). Kitajske oblasti so izročile britanskim vojaškim oblastem na meji Hong Konga britanskega vojaka Tobina, o katerem

MAROKO Atentat v Casablanci

Casablanca, 28. aprila (AFP). V nekem podjetju v Casablanci sta sinoči eksplozirali bombi. Pri tem ni bilo človeških žrtev in tudi ne gmatne škode.

INDIJA Incident s francosko policijo

Bombaj, 28. aprila (AFP). Včeraj je prišlo do incidenta med francosko vojaško policijo in štirimi Indijci, ki so se mudili na obsejnim področju blizu francoske posesti Mahe. Policija je streljala in ubila enega ter ranila tri Indijce.

IRAN Nadaljevanje pogajanj

Teheran, 28. aprila (AFP). Predstavnik iranske vlade in tujih družb so včeraj po tri dni trajajočem pregledu nadaljevali »ogajanja«. Sodijo, da bodo pospešili ureditev petrolejskega vprašanja, saj so v skupščini izglasovali v veliko večino zaupnico Zahedijevi vladi.

ITALIJA Grob Wilme Montesi so odprli

Rim, 28. aprila (Tanjug). Posebna strokovna komisija je odprla grob Wilme Montesi. Trile profesorji sodne medicine bodo ponovno proučili vzroke, zaradi katerih je to dekle umrlo. Izkop so ukazali zato, ker so začeli vso zadevo raziskovati skrajno na glede na dosedanje ugotovitve.

VELIKA BRITANIJA Proti vodikovi bombi

London, 28. aprila (Reuter). Sestanka laburističnih poslancev se je sinoči udeležila sprejeda, v katerem so nosili skozi srednji del Londonske letake, ki so vabili na petko o zborovanju.

AVSTRALIJA Uspoštevanje britanskega mnenja

Canberra, 28. aprila (AFP). Predsednik avstralske vlade Robert Menzies je danes izjavil, da so »popolnoma netočna« poročila nekaterih časopisnih agencij, češ da bo Avstralija, kar zadeva Indokino, sledila ameriški politiki, ne da bi upoštevala mnenje britanske vlade.

AVSTRALIJA Britanskega vojaka so vrnil

Peking, 28. aprila (Reuter). Kitajske oblasti so izročile britanskim vojaškim oblastem na meji Hong Konga britanskega vojaka Tobina, o katerem

MAROKO Atentat v Casablanci

Casablanca, 28. aprila (AFP). V nekem podjetju v Casablanci sta sinoči eksplozirali bombi. Pri tem ni bilo človeških žrtev in tudi ne gmatne škode.

INDIJA Incident s francosko policijo

Bombaj, 28. aprila (AFP). Včeraj je prišlo do incidenta med francosko vojaško policijo in štirimi Indijci, ki so se mudili na obsejnim področju blizu francoske posesti Mahe. Policija je streljala in ubila enega ter ranila tri Indijce.

IRAN Nadaljevanje pogajanj

Teheran, 28. aprila (AFP). Predstavnik iranske vlade in tujih družb so včeraj po tri dni trajajočem pregledu nadaljevali »ogajanja«. Sodijo, da bodo pospešili ureditev petrolejskega vprašanja, saj so v skupščini izglasovali v veliko večino zaupnico Zahedijevi vladi.

ITALIJA Grob Wilme Montesi so odprli

Rim, 28. aprila (Tanjug). Posebna strokovna komisija je odprla grob Wilme Montesi. Trile profesorji sodne medicine bodo ponovno proučili vzroke, zaradi katerih je to dekle umrlo. Izkop so ukazali zato, ker so začeli vso zadevo raziskovati skrajno na glede na dosedanje ugotovitve.

ZAČETEK V ŽENEVI

UKREPI PROTI BIVŠIM POLITIKOM IN KORUMPANEMU TISKU

Nedavne delavske demonstracije so izpodbudile Revolucionarni svet k odločnosti

Kairo, aprila. V vseh vodilih o Kairu je park Ezbekija označen kot središče mesta. Nedavno so dogodki pokazali, da je to mesto ne le zemljepisno središče, marveč tudi nekakšen barometer političnega položaja v tej deželi.

Te dni je sledil epilog nedavnih dogodkov, ki so pretresli Egipt, ali morda bolj rečeno, ki so bili uvod v novo dogajanje. Nove dogodke vsi napeto pričakujejo in za zdaj še ne moremo reči, kakšni bodo. Revolucionarni svet je sprejel dva pomembna sklepa. S prvim je odstranil iz političnega življenja 38 bivših politikov, z drugim pa se je začelo čiščenje tiska.

Značilno je, da so ukrepi proti bivšim politikom zajeli prvake najvažnejših političnih strank: Vafdistične, Liberarno-konstitucionalistične in Sandistične. V političnih krogih je vzbudilo pozornost, da sklep Revolucionarnega sveta ni zajel Nacionalistične stranke in torej tudi ne Hafeza Ramadana, ki je med nedavnimi dogodki podpiral Gamala Abdela Namera in se zavzemal za nadaljnje delovanje Revolucionarnega sveta in za to, da i bivšim političnim strankam ne dovolijo delovati. To doslej največje čiščenje v vrstah političnih strank, ki za deset let neposredno onemogoča sleherno sodelovanje v političnem življenju dežele glavnim politikom iz časa Farukovega vladanja, je vsekakor uvod v takšen razvoj dežele, ki bo za daljše obdobje članom Revolucionarnega sveta omogočil vodilni položaj.

Med Nagihova boleznijo so proti njegovi volji odstranili tajnika za tisk pri predsedniku republike kapetana Riada Samija in upokojili njegovega osebnega zdravnika,

pravni svetovalec predsednika republike Soliman Hafez pa je odstopil. Najnovejši ukrep Revolucionarnega sveta je zadel tudi predsednika Državnega sveta Abdela Razaka el Sanhurija. Odstranitev teh dostojanstvenikov, ki so bili najbližji N gibovi sodelavci, razlagajo politični opazovalci z željo članov Revolucionarnega sveta, da bi opustili prakso negativnega vplivanja tudi slabih svetovalcev, prek njih pa tudi bivših političnih strank na generala Nagiba.

Kako daleč bodo ti ukrepi omogočili zboljšanje nadaljnega sodelovanja z Nagibom ali pa povzročili dokončen prelom oficirjev z generalovo osebnostjo, bo pokazal nadaljni razvoj. Lahko pa ugotovimo, da so člani Revolucionarnega sveta dokazali, da so bolj energični kakor kdajkoli ne le nasproti bivšim politikom, marveč tudi nasproti Nagibu, ki so ga skušale bivše stranke izkoristiti za svojo zastavo. Kmalu se bo pokazalo, ali ni vse to tudi tih odstranitve Nagiba.

Te dni so razpustili Novinarsko društvo in objavili imena 23 uglednih novinarjev, ki so podpisali priznanje za denar iz tajnih skladov. Objavili so tudi seznam 15 časnikov, živčnih od teh skladov, ki jih je delil Farukov tajnik za tisk ali pa predsednik vlade določene stranke na krmilu. Čeprav je bil razpust novinarskih društev v mnogih deželah često reakcionaren ukrep, to zdaj za Egipt ne velja, ker je bila ta organizacija dejansko instrument lastnikov časnikov, ki so lahko bili s svojimi glavnimi uredniki po statutu edini izvoljeni v upravo. Zato je bila že leta 1947 na kongresu novinarjev v Pragi zavrnjena prošnja egiptovskega društva za sprejem v članstvo.

Ukrepi proti bivšim vodilnim politikom in veliko čiščenje v tisku so seveda vzmirlili dokaj širok krog izobražencev in sploh »višje kroge«. Vse je presenetila naglica, s katero so bili ti ukrepi uveljavljeni, in odločnost članov Revolucionarnega sveta. Po vseh znahih sodeč kaže, da so oficirji sklenili preiti od politike oportunističnih polukrepov na pot odločnejšega boja proti svojim političnim nasprotnikom. K temu sklepu so jih izpodbudile nedavne manifestacije delavskih množic.

»Z.Pečar

NOVA ZAROTA V EGIPTU

Kairo, 28. aprila (AFP) Sestanek Revolucionarnega sveta, ki se je začel sinoči v Glavni štabi, oboroženih sil v kairskem predmestju Kubehu, se je zavlekel do šestih jutraj. Med sestankom so močne policijske straže in vojaške enote varovale poslopje Glavnega štaba.

Na sestanku so med drugim obravnavali zaroto, ki so jo odkrili med konjeniški častniki. Dvanajst častnikov so aretirali, češ da so vzdrževali zvezo z krogi, ki s sovražni Revolucionarnemu svetu.

Major Saker je v imenu predsednika vlade Abdela Namera objavil, da »aretirali dvanajst konjeniških častnikov in 40 civilistov v trenutku, ko so imeli sestane in pripravljali nered v deželi ob 1. maju«. Major Saker je obdolžil častnike, da so pripravljali nered v sporazumu »združeno fronto«, v kateri so »vafdisti, socialisti in komunisti.

NOVA ZAROTA V EGIPTU

Kairo, 28. aprila (AFP) Sestanek Revolucionarnega sveta, ki se je začel sinoči v Glavni štabi, oboroženih sil v kairskem predmestju Kubehu, se je zavlekel do šestih jutraj. Med sestankom so močne policijske straže in vojaške enote varovale poslopje Glavnega štaba.

Na sestanku so med drugim obravnavali zaroto, ki so jo odkrili med konjeniški častniki. Dvanajst častnikov so aretirali, češ da so vzdrževali zvezo z krogi, ki s sovražni Revolucionarnemu svetu.

Major Saker je v imenu predsednika vlade Abdela Namera objavil, da »aretirali dvanajst konjeniških častnikov in 40 civilistov v trenutku, ko so imeli sestane in pripravljali nered v deželi ob 1. maju«. Major Saker je obdolžil častnike, da so pripravljali nered v sporazumu »združeno fronto«, v kateri so »vafdisti, socialisti in komunisti.

NOVA ZAROTA V EGIPTU

Kairo, 28. aprila (AFP) Sestanek Revolucionarnega sveta, ki se je začel sinoči v Glavni štabi, oboroženih sil v kairskem predmestju Kubehu, se je zavlekel do šestih jutraj. Med sestankom so močne policijske straže in vojaške enote varovale poslopje Glavnega štaba.

Na sestanku so med drugim obravnavali zaroto, ki so jo odkrili med konjeniški častniki. Dvanajst častnikov so aretirali, češ da so vzdrževali zvezo z krogi, ki s sovražni Revolucionarnemu svetu.

Major Saker je v imenu predsednika vlade Abdela Namera objavil, da »aretirali dvanajst konjeniških častnikov in 40 civilistov v trenutku, ko so imeli sestane in pripravljali nered v deželi ob 1. maju«. Major Saker je obdolžil častnike, da so pripravljali nered v sporazumu »združeno fronto«, v kateri so »vafdisti, socialisti in komunisti.

NOVA ZAROTA V EGIPTU

Kairo, 28. aprila (AFP) Sestanek Revolucionarnega sveta, ki se je začel sinoči v Glavni štabi, oboroženih sil v kairskem predmestju Kubehu, se je zavlekel do šestih jutraj. Med sestankom so močne policijske straže in vojaške enote varovale poslopje Glavnega štaba.

Na sestanku so med drugim obravnavali zaroto, ki so jo odkrili med konjeniški častniki. Dvanajst častnikov so aretirali, češ da so vzdrževali zvezo z krogi, ki s sovražni Revolucionarnemu svetu.

Major Saker je v imenu predsednika vlade Abdela Namera objavil, da »aretirali dvanajst konjeniških častnikov in 40 civilistov v trenutku, ko so imeli sestane in pripravljali nered v deželi ob 1. maju«. Major Saker je obdolžil častnike, da so pripravljali nered v sporazumu »združeno fronto«, v kateri so »vafdisti, socialisti in komunisti.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

Pripovedka o prvomajski noči

Tudi rožice lahko govore... z barvo in vonjem. Toda te govorice ne razume vsak, razumejo jo največkrat samo otroci. Zdaj pa poslušajte, kaj sem zvedel od punčke Ivanke, ki je prisluškovala pomenku nageljninih cvetov.

Ob knjigi sva ponavadi spri

tišino nagli korak mimoidočega. Kdaj pa kdaj zašume veje. Od daleč je zapihal veter in prinesel s seboj z daljnih livad pomladni vonj. Čisto blizu nekje v grmu pa je zapel slavček, zažvrgolel je svojo pesem, ko da pretresa biserna zrna.

Punčka je sklonila glavo. Njene misli blodijo. Komaj se premaga, da je ne premaga spanec, lepota noči jo je vso omamila. Iznenada začuti znani sladki vonj. Še nikoli ga ni tako močno čutila. Zaspano se ozre in začudi. Razevelj nasadi nageljninih žebic so zažareli v temi ko ogenj, njihova barva je temnordeča, prav kakor kri.

Toda kaj je to? ... Vonj se nekako spreminja v šepet, prvi hip komaj slišen, potem pa čedalje glasnejši in razločnejši. Ivanke se je vključila pogledujoč izpod čela na nasade, od koder je slišala šepet, in tegaj je zagledala, kako je izpod starega grmička, malone že suhega, pokukal en sam samcati cvet — okrog njega pa se je razcvetal cel gozd mladih nageljninih žebic, posajenih minule jeseni.

Ko je punčka naposled zaprla težke veke, je postalo tisto šepetanje povsem razumljivo:

»Dedek, dedek, obljubil si, da nam boš nocoj povedal tisto staro pravljico.«

»Prosimo te dedek...«

»Tiho otroci, povem vam jo, zdaj je pravi čas zato. Zvedeli boste tisto, kar mi je pripovedoval moj ded, njemu pa njegov. Stara je ta pravljica. Po še starejših dogodkih, ko sta človek in nageljnovi cvet — okrog njega pa se je razcvetal cel gozd mladih nageljninih žebic, posajenih minule jeseni.«

»Mar je to res? Saj ljudje niso tako zelo rdeči.«

»Meni se zdi, da so blede.«

Očarana punčka vzdihne... Mar je možno, da poslušam in razumem govorico nageljnovega cveta, nageljnove žbice. Ded, dedek, to je tisti edini cvet na starem grmu.

»Pripoveduj dedek!«

Spet se razlega šepet... Vseh strani in Ivanke se bolj povesi glavo, da bi bolje slišala besede.

»Oh, ta pravljica je kratka,« odgovori dedek, »preden pa jo začnem pripovedovati, morate vedeti: tudi ljudje imajo našo žarečo barvo, toda od zunaj je ni videti. Nosijo jo v sebi — mnogo rdeče barve, goste, tople. Zdaj pa poslušajte pravljico o dogodkih v davni. Da se ti dogodki niso spremenili v pravljico, bi bili morda že pozabljeni.«

V davnih časih so v tem našem kraju — ni natanko znano kdaj in kje — prišli ljudje na prvi maj na ulico in se uvrstili v sprevod. Njihove prsi so bile okrašene s cvetovi rdeče nageljnove žbice. Ti ljudje so bili mršavi, izčrpani. Hrapavih rok in žuljavih dlani, toda v očeh jim je žarel mladostni ogenj. Sprevod se je napolnil proti središču mesta. Razlegalo se je vzklikanje. Vsak je vzklikal nekakšne besede, ki so nam cvetovom nerazumljive in neznanne. Na nekem križišču ulice pa so navtili iz zasede na sprevod drugi ljudje, bili so dobri rejenci brez žuljev na dlaneh, plamen v njihovih očeh pa ni bil mladostni, človeški, marveč zverinski.

Vnel se je boj, iz teles mršavih ljudi je v potokih pritekla rdeča barva, in ko je metež prenehala, je kakih deset ljudi iz

Jelen se je nasmehnil in odgovoril:

»No, pač zato, da z njimi vsakega tigra raztrgam.«

»Aha!« se je tigru zataknilo v grlu. »Pa še to bi rad vedel, odkod imaš toliko marog po hrbtu in bokih?«

»Po vsakem tigru, ki ga požrem, se pokaže nova bela maroga. Zdaj, vidiš, jih je toliko, da se jih niti prešteje ne da.«

Po teh besedah se je tiger močno prestrašil in zbežal.

Na cesti je srečal lisico ter ji potožil svoj strah. A zvitorepka se mu je smejala, da ji je trebušček poskakoval, in mu posmehljivo dejala:

»Ej, ti ubogi junak, kako grdo se je jelenček poigral s teboj — hi-hi-hi!«

Toda tiger ji ni zaupal in ni se nehal tresti od velikega strahu.

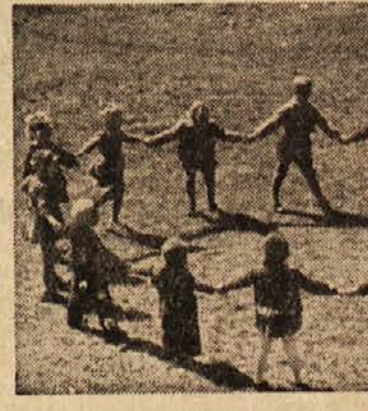
»No, če se že tako zelo bojiš,« je jezila lisica, »pa pusti, da ti zlezem na hrbet in skupaj pohitiva k tistemu jelenčku. Tako poziveva, kako je s stvarjo.«

Ko ju je jelen zagledal, je takoj spoznal, da ga je lisica izdala. Kako naj se reši zdaj?

Obrnil se je k njima ter zaklical:

»Hvala ti, dobra mala sestrica lisica. Včeraj si mi obetala prignati tolstega tigra za obed in zdaj vidim, da nisi snedla obljube. Tale bo res dobro kosilo zame.«

Tiger je to slišal in zbežal. Bežal je in bežal — no, seveda — z ubogo lisico med zobmi.

Prijetno je rajati na trati

sprevoda ležalo na tleh, še zmeraj okrašenih z rdečimi cvetovi in človek in cvet sta bila prepovena s tistim gostim rdečilom, ki mu pravimo »kri«.

Vidite, otroci, moja pravljica se bliža koncu. Odtlej sta človek in cvet na prvi maj še čisto premešala svoje jasne barve. Zato je ta dan postal tudi naš največji praznik, ne samo njihov. Na koncu pa pravljica še pripoveduje, da so ljudje v sprevodu najbolj vzklicali dve besedi: »Kruh in svoboda!« Naši dedje so dolgo tuhtali, kaj pomenita ti dve besedi, ker jih v jeziku rožic ni. Naposled so dognali, da je ljudem svoboda isto, kar je nam sonce, kruh pa jim je tisto, kar je nam zemlja, prepovena z vlago.

In tu je pravljice konec.

Šepetanje je utihnilo, šele čez nekaj trenutkov se je oglasil osamljeni cvet:

»Zdaj boste lahko razumeli, zakaj so si ljudje prvega maja okrasili prsi z rdečimi nageljni. Tako so hoteli izpričati, da bodo dali tudi svojo kri za tisti dve največji dobrini, ki so jim ju drugi iztrgali: za kruh in svobodo.«

Zdrznila se je Ivanka, odprla oči in se začudeno ozrla. Zrak je bil čedalje bolj nasičen s sladkim vonjem. Cvetovi rdečih nageljninih žbic so žareli v temi ko iskre... Z ulice pa je zaslislala znane glasove: roditelja sta se vračala domov.

Ivanke se je ozrla na razevele nageljnove žbice in zašepetala:

»Zdaj bodo tudi ti cvetovi prisegli k meni in pripovedovala jim bom vašo čudovito pravljico.«

Josip Pavičič

Kmalu bova znosila ves pesek

NA PARADI

Ob strani stoji ves majhen in tih in gleda povorko mož stotih, tisočih.

Mož stotih in tisočih korakajo vrste in gleda deček korake čvrste.

Korake čvrste in roke močne, nad njimi vijó se zastave mogočne.

Zastave mogočne, svobodno nebo, ponosno, uzravnano vrste gredo.

In vrste gredo, a deček stoji. Majhne roke ima, v njih ni moči.

V njih ni še moči za delo dovolj. A rasel bo deček in rasel vse bolj.

In rasel vse bolj, bo zrasel v moča, potem pa, potem, bo delal za dva.

A. Rijavec

Naš praznik

Danes poštarja ne bo s pismom sem od vrta, trgovina bo zaprta in tovarne bodo stale, sole prazne so ostale. Zdaj ne vozijo tramvaj, zdaj ne slikajo slikarji in krojač zdaj ne kroji, v kotlu ruda ne kipi, a nedelja ni.

Danes, kot je že navada, v mestu bo parada, pa priprava je velika, vse se pere, vse se lika, praznično perilo belo, da obleko bo sprejelo.

Danes v našem kraju vsi pojo o maju, danes v našem kraju srečo vsi poznajo.

D. Lukič

Čemu so ti rogovi?

Nekega dne se je tiger sprehal ob vzhodu hriba in zagledal mladega jelena, ki se je pasel. Jelen je otrpnil od strahu, ko je opazil strašno zver. Uvidel je, da zbežati ne more, zbral je ves svoj pogum in sklenil tigra prevariti. Spoznal je, da prav ta tiger še nikoli ni videl živega jelena, saj bi drugače že skočil nadenj. Zato je delal, kot bi ga ne videl, in se je travo, kolikor je mogel brezskrbno.

Tiger se je začudil. Kako vendar to, da tale neznan zver ne zbeži? Prišel je bliže ter vprašal: »Povej mi, ljubeznivi brat, čemu so ti rogovi?«

Mamica piše teti

Hvala za pismo. Odpisali nismo, je dela čez glavo... Vse nam je zdravo... Vse gre po sreči, vedno smo večji: Draža že pridno pomaga, Peter hiter ko veter, Mira se včasih prepira, Sasa je dušica naša, Joško že hodi po moško, kmalu bo konjčka zajahal, k tetki jo bo primahal. Sladkih pogov. nu pripravim, celo hišo pozdravi, pa se še kaj oglasi pri svoji sestri na vasi.

Anica Černej

Kresovi bodo goreli

»Kam greš za praznik?« je vprašal Tine Marka. »Na izlet gremo,« mu je ta odgovoril. »Vsi skupaj gremo. Oče je že pripravil nahrbtnik, mama pa bo vanj zdevala hrano. Veš, kar precej nas je, saj bo šel z nami tudi Tomaž, ki ima šele tri leta.«

»In kam greste?« bi rad vedel Tine.

»Kam greš za praznik?« je vprašal Tine Marka. »Na izlet gremo,« mu je ta odgovoril. »Vsi skupaj gremo. Oče je že pripravil nahrbtnik, mama pa bo vanj zdevala hrano. Veš, kar precej nas je, saj bo šel z nami tudi Tomaž, ki ima šele tri leta.«

»In kam greste?« bi rad vedel Tine.

PALČEK GRE DOMOV

Ko je prišel čas, se je Palček zbudil. Ozre se, povsod je tema. Potegne svoj pipec in začne zopet rezati. Rezal je — najprej želedec, nato še kožo. In srečno je prišel na beli dan. Potem se je počasi napotil domov.

V malhi je bilo temno in Palčku nič kaj všeč. Začel je tipati in otipal je pipec. Vzame ga in začne z njim parati malho. Paral je, da se je ves spotil. Slednjit jo je razparal in skočil iz malhe. Berač ni ničesar opazil in je šel naprej.

Palček, utrujen od dela, leže v mah in zaspi. Tedaj pridejo razbojniki. Eden se je hotel ravno vsteti v mah, kjer je ležal Palček. Ta se zbudil in začne vpiti na ves glas. Razbojnikji so se prestrašili. Ko so spoznali, da je to le Palček, so se nasmejali in ga pobrali, češ majhen je, morda nam še prav pride. Eden ga je vtaknil v žep in šli so dalje.

Se isto noč so ga hoteli preizkusiti. Stražil naj bi, ko bodo kmetu kradi kravo. Toda komaj so ga spustili, skočil Palček na okno in začne vpiti, kar ga je grlo neslo:

»Primate jih, primite, kravo vam bodo odpeljali!«

Kmet se je zbudil in nagnal razbojnike. Palček pa je šel v hlev in lezel kar v jasli. Ker ni bil dosti previden, ga je krava pojedla, skupaj s senom. Palček je še vedno spal.

Ponoči pride volk in požre kravo.

Od kdaj poznamo nogomet?

Zgodovina nogometa je zelo stara. Mnogi menijo, da je toliko stara kot zgodovina športa sploh. Prvi zapisek o nogometu izvira iz Anglije, iz leta 1314.

Toda nekdo je bil nogomet zelo grob. Zaradi tega so bile nogometne tekme čisto prepovedane. Vendar so ga igrali od časa do časa, dokler ga 1542. leta ni prepovedala angleška kraljica Elizabeta. Od tedaj pa vse do konca XVIII. stoletja vemo le malo o nogometu. Konec XVIII. in začetek XIX. stoletja so pričeli spet igrati nogomet v Angliji, od tod pa se je pričel širiti po vsem svetu.

KULTURNI OBZORNIK

POLEMIKA O FILMSKI KRITIKI

ŠE O NEOREALIZMU

Odgovor piscu M. M.

V pismu kulturni rubriki, objavljeno v nedeljo v tem listu, me je želel M. M. opozoriti zaradi dozdnevne neobjektivnosti moje recenzije filma »Ni miru med oljkami« (»Ljudska pravica« Borba, dne 26. aprila). Priznava v glavnem, da ima film pomanjkljivosti, ki sem jih navedel v tej recenziji, vendar se mu zdi očitno v celoti krivična, ker ne opozarja na dobre strani filma. Pri tem se zlasti sklenejo na podnaslov kritike (»Zaton neorealizma?«), zanikajoč njegovo utemeljenost. Ker se ne morem strinjati z ugotovitvijo, da je omenjena recenzija filmu krivična, smatram za potrebno pisem M. M. poljsniti nekatere svoje kriterije pri ocenjevanju de Santisovega filma.

Povsem jasno je, da o zatonu neorealizma kot o dejstvu vsaj zdaj še ne moremo govoriti z gotovostjo. In to celo tako dolgo ne, dokler bomo lahko še zasledovali resna prizadevanja v tej po vsebini in obliki revolucionarni etapi razvoja italijanske kinematografije. Naj se tu na kratko ustavim ob bistvenih potezah, osnovnih značilnostih neorealističnega filma. Težnja k simbolu realističnemu izrazu, humanizem, kritika nečlovečne družbene ureditve (družbenih odnosov) sledi iz vsebine in teme, ki so jo umetniki neorealisti našli v globoko zakoreninjeni socialni stvarnosti dandanašnje Italije. Obupna, brezidolna stvarnost revolucionarno se neprebujenega italijanskega proletariata; to je velika vsebina neorealističnih del. To pa je skoraj nujno našlo tudi nek splošen miselni odraz, idejni »nedostatek«: pesimizem, ali bolje brezperspektivnost, kajti pesimizem bi tu pravzaprav težje utemeljil. Samo dva primera: de Sica »Tatovi koleci« in njegov »Čudež v Milanu«, dva najpomembnejša filma vojne italijanske kinematografije. Mislim, da brezperspektivnost v teh delih ni vprašanje idejne pomanjkljivosti (brez dvoma pa je vse prej kot negativna), ker izvira neposredno iz nakazovanja tragične usode in prikazovanja življenja »brezprizornih« v kapitalistični družbi, v kateri se ni globlje revolucionarnega prebujenja; torej ni resignirajoča, temveč najbolj resnična, oziroma edino možna. Neorealistična umetnost doslej ni našla rešitve, toda to ne zmanjšuje njene velike izpovedne moči, ne slabi njene kritike in ji ne jemlje pomembnosti — morda je še bolj življenjska in še pretresljivejša. Pretresljivejša pa je prav zato, ker tragično neresljivost v njej spremlja tako globoko občuten humanizem, vera v človeka (ali ne torej tudi v boljše življenje), simpatija do vseh teh malih ljudi in najso po svojih individualnih lastnostih najbolj ali slabi, saj jih to, da trpe, plemeniti in dela najbolj človeške. V tem, v tej čudoviti objektivnosti je najtoplejša, najmočnejše blavo neorealistične umetnosti, v tem pa tudi ni kompromisa in ga ne more biti. Brž ko bi nastopil kompromis, bi se neorealizem začel izneverjati samemu sebi, spodenel bi si tla in se znašel nekako tam, kjer se je znašel francoski realistični film: postal bi sam sebi namen. Bil bi samo še stil, moda. Da se povrnem: to, se zdi, misli tudi pisec M. M., ko pravi, da bi »o zatonu neorealizma lahko govorili šele takrat, ko bi neorealizem odstopil od svoje social-

ne tematike s kakršnimkoli kompromisom«. M. M. je s tem pravilno menil, da je neorealizem tudi nezagaja vsakega kompromisa. Zato ne vem, zakaj skuša takoj nato dokazati, da idejni zaključek v filmu pozitivno izvenil, se pravi, da noče videti tistega, kar je v tem filmu najbolj očitno: idejni kompromis. Kajti meni se zdi, da je s tem zaključkom povedano tole: glavni junak pride do svoje pravice šele v soglasju z oblastjo, potem ko mu je pomagala združena množica prevarantih vaščanov, kar vzbuja misel, da bo brezpravni proletarijat prišel do svojih pravic, če se bo združil, toda te pravice mu bo priznala buržoazna oblast, dosegljivi jih bo v sporazumu s tisto oblastjo, ki je dejansko njegov razredni sovražnik. Mar more biti v tem prepričljiva rešitev? Namesto nje lahko govorimo o težnji režiserja de Santisa h kompromisnim

njej najgloblja izpovedna značilnost, nekakšno geslo neorealizma, ki se vleče kot rdeča nit skozi vsa pomembnejša neorealistična dela? De Santis pa je kapituliral, in kljub odlikam, ki jih ima film »Ni miru med oljkami« zaradi same tematike in realističnega prikaza družbenih odnosov v sodobni Italiji, nosi film pečet njegovega kapitalizma; socialna romantika, neprepričljiv patos, idejna zmeda. Pri tem naj še mimogrede omenim, da tudi politično ozadje dandanašnje fašistične in kominformistične Italije ni docela brezpomembno. Značilno je (kar so zabeležili tudi naši nekomercialni filmski časopisi), da so prav pri komunistu de Santisu najbolj vidni nedostaki in idejne slabosti neorealizma. Te so bile očitne že v »Grenkem ržus«, nemogoče pa je iti preko njih ob filmu »Ni miru med oljkami«.

Prizor iz francoskega filma »Zgodovina neke ljubeznice, ki ga bomo v kratkem videli

rešitvam, h kapitalizmu, k spriznjenju z nečim, v čemer je na primer de Sica v »Čudežu v Milanu« jasno videl osnovno zlo. Poziv na združitev izvenil zato v filmu neudinkovito, megleno, demagoško, in zaradi tega se tudi idejna koncepcija v svoji najvažnejši točki razbije, namesto da bi kulminirala v določeni spoznavnem smislu — to tem prej, ker ji ves film, težek k socialnemu romantizmu, izpodbija učinkovitost. V tej težnji, v težnji h kompromisnim rešitvam, čim bi postala splošna (ne samo de Santisova), vidim jaz začetek »zatona neorealizma«, odklon od neorealizma. De Sica je v »Tatovih koleci« zapustil svoje osebe v negotovosti, v »Seiscu« se je zatekel k simbolu, v »Čudežu v Milanu« je vse reveže preselil na drug svet — in vse to je boljše, mnogo močnejše in mnogo resnejše, kot pa kakršnokoli kompromis. V filmu »Pot upanja« bomo srečali navidezno, lužurizno rešitev: skupina italijanskih brezdomcev se zateče v sosednji Francijo, kjer upa najti boljše življenje; toda pri tem je najvažnejša osnovna ost: v Italiji ni rešitve. Mar ni prav v

Strinjam se s piscem M. M., da je film »Ni miru med oljkami« umetniško delo. Lahko bi bilo za nas pretresljivo in tudi pomembno (pri čemer pa bi bile njegove hlbe še zmeraj odločilne), če bi nastalo prej in če bi ga doživeli prej kot nekatera druga neorealistična dela, ki so prišla k nam kot nekakšnji čudeži resnično velike umetnosti in ki so presunila Italijo in ves svet. Toda menim, da tega filma ne moremo dojemati in doživljati izolirano od tiste umetnosti, iz katere se je rodil in ki jo poznamo po njenih najboljših stvaritvah. Zato se mi zdi, da je bilo vse to, o čemer govoril z obtelno ostrino film »Ni miru med oljkami«, nekako že povedano z mnogo večjo umetniško močjo.

Kulturne beležke
Zasedanje mednarodne komisije za glasbene vire
Mednarodna komisija za glasbene vire, ki deluje v povezavi z Mednarodnim muzikološkim društvom in Mednarodnim društvom za glasbene biblioteke, zaseda te dni v Parizu z obsežnim programom, o katerem bomo še poročali. Iz naše države sodeluje na zasedanju član njenega izvršnega komiteja, profesor ljubljanske Akademije za glasbo dr. Dragotin Čoelko.

Nagrado Zveze književnikov za življenjsko delo je dobil Veljko Petrovič
Književniku Veljku Petroviču, ki je nedavno slavil petdesetletnico ustvarjalnega dela, je bila podeljena nagrada Zveze književnikov Jugoslavije v znesku 500.000 dinarjev za njegovo življenjsko pisateljsko delo. Sklep o nagraditvi Veljka Petroviča je sprejela včeraj posebna komisija Zveze književnikov Jugoslavije, ki mora razen tega določiti tudi nagrade za najboljši roman, pesniško zbirko, knjigo esejev in najboljšo gledališko delo v lanskem letu.

Zagreško dramsko kazališče je gostovalo s Krleževim »Golgotom« v Beogradu
Te dni je gostovalo Zagrebško dramsko kazališče v Beogradu s Krleževim dramo »Golgota« v režiji dr. Branka Gavella in v scenaciji prof. Kamila Tompe. Beograjska kritika poudarja velik uspeh tega Krleževga dela v Beogradu in zahteva, naj bi tudi beograjska gledališča, razen ciklusa o Glemhajevih, uprizarjala tudi druga Krleževa dela.

SPORT IN TELESNA VZGOJA
PRED TEKMO JUGOSLAVIJA : BELGIJA
Priprave Belgijcev

Njihova reprezentanca bo določena v ponedeljek — Vodstvo Belgijske nogometne zveze meni, da bo zmagala Jugoslavija

Bruselj, 28. aprila. Med belgijskimi ljubitelji nogometa je že sedaj veliko zanimanje za nogometno tekmo Jugoslavija : Belgija, ki bo 9. maja v Zagrebu. To je razumljivo, saj Belgijci dobro poznajo uspehe jugoslovanskih nogometašev. Vrhu tega se spominjajo tudi izredne igre jugoslovanske reprezentance v minulem letu, ko je v Bruslju premagala belgijsko reprezentanco s 3:1.

PRIPRAVE BELGIJSKIH NOGOMETASEV
Vemo, da so se Belgijci uvrstili v svoji skupini pred Švedsko za finalni del svetovnega prvenstva v Švic. Ker pa pri njih še vedno traja državno prvenstvo, se še niso začeli pripravljati na to veliko tekmo. Toda Belgijci se pripravljajo na tekmo proti Jugoslaviji. Izbrani kandidati imajo vsako sredo skupen trening v Bruslju, ostale dni pa reprezentanti trenirajo v svojih klubih in igrajo prvenstvene tekme.

JUGOSLOVANI RODO ZMAGALI
Reprezentanti, ki bodo nastopili proti Jugoslaviji, še niso končno veljavno izbrani. Izbrali jih bodo šele v ponedeljek po nedeljskih tekmah.

Belgijska nogometna zveza je sklenila, da pojde na pot 15 nogometašev. Belgijska reprezentanca pride v Zagreb 7. maja.

ŠAH
Trifunović izboljšuje položaj
Zürich, 28. aprila. V VIII. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Zürichu so bili doseženi sle rezultati: Trifunović—Beni 1:0, Grob—Walter 1:0, Kupper—Schmidt 0:1, Szabados—Zimmermann remi, Euwe—Niewergelt prek., Bend—Canal prek.
Vrstni red: Schmidt (Z. Nemčija) 6,5 dr. Euwe (Niz.) 5, Niewergelt (Švica) 5, Kupper (Švica) 4,5, Zimmermann (Švica) 4, dr. Trifunović 3,5 (1), Grob (Švica) 3,5, Canal (Peru) 3 (3), Bend (Švica) 2,5 (2), Szabados (Italija) 2 (1), Beni (Avstrija) 2, Walter (Švica) 1,5.

Nagyjeva
NAŠA TRETJA PREDSTAVNIČA NA KONSKEM TURNIRJU
Ker se je kvalifikacijski turnir treh šahistk končal z smrtim tekmo Nagyjeve in Bačičeve nasprotnici pa se nista potrudili, da bi odigrali še dve partiji, je tajništvo Sahovske zveze Jugoslavije sklenilo, da bo o tem odločila kocka. Je-ta je bila naključna Nagyjevi. Marjta Nagy, učiteljica iz Bačke, bo tako tretja predstavnička Jugoslavije na konskem turnirju v Hercegovnem.

DVOBOJ SLEPIH SAHISTOV
Zagreb : Ljubljana 4,5:3,5
Ljubljana, 28. aprila. Minulo nedeljo so tekmovali slepi šahisti iz Zagreba in Ljubljane. Zmagala je reprezentanca Zagreba s 4,5 : 3,5. — Rezultati: Sarič I. : Pintarič remi, Sarič II. : Ulaga remi, Fedič : Kebe 1:0, Mardesić : Janežič 0:1, Halub : Corj 1:0, Cas : Vidmar remi, Adam : Brajković 1:0, Novak : Starček 0:1.

VESTI IN DOGODKI

V NEDELJO SLALOMA pod Jalovcem ne bo
Zaradi neugodnega vremena, plavzovitega terena itd. je veslalom pod Jalovcem preložen.

Angleški atlet Pirie v Freiburgu
Pirie je ponovno prisel v Freiburg, kjer bo prebil štiri tedne na posebnem treningu pri znanem trenerju Woldemarju Gerschlerju. Pirie bo 8. maja nastopil na velikem tekmovanju v Freiburgu.

Športni dan kranjskih tekstilcev
Kranj, 28. aprila. — Kranjski tekstilci so organizirali pester športni dan. Tekmovali so v tekih, skoku v daljino in metu krogle. Pomerili pa

Generalni tajnik Belgijske nogometne zveze Strahy sodi, da so Jugoslovani favoriti. Vodstvo zveze pričakuje, da bo zmagala Jugoslavija. Le-to prišteva med najboljše evropske nogometne reprezentance.

Generalni tajnik Strahy pa je izjavil, da bo belgijsko moštvo zastavilo vse sile, da bo v tekmi z Jugoslavijo dosegel kar najboljši rezultat.

O cenah vstopnic za nogometno tekmo Anglija : Jugoslavija
Ko je bilo objavljeno, da so se podražile vstopnice za tekmo Jugoslavija — Anglija, je to vznemeljilo ljubitelje nogometa. Cene vstopnic so dokaj visoke in nenavadne. Bil bi pa v zmoti, če bi mislili, da hoče Nogometna zveza izrabiti veliko zanimanje ljubiteljev tega športa in da jo vodita pri tem pohlep in špekulacija.

Vzrok, da so se vstopnice podražile, je iskati drugod. Predvsem so za pripravo in udeležbo naše nogometne reprezentance na svetovnem prvenstvu v Švici potrebni velikiški izdatki. Vrhu tega izkupicek od vstopnic ne ostane samo v nogometni organizaciji, marveč se nekaj odstotkov odvaža tudi Zvezi športov, ki podpira ostale športne panoge, del pa gre za vzdrževanje stadiona J.L.A., razen tega pa terja velike izdatke tudi bivanje angleške reprezentance v Jugoslaviji.

Upravni odbor NZJ se je, ko je razpravljalo o cenah vstopnic, ravnal po želji, da bi preprečili slaherno špekulacijo za vstopnicami. Doslej je bilo malone vselej ob takih velikih dogodkih mnogo nezavednih ljudi, ki so zlorabili razmeroma nizke cene, pokupili velike množice vstopnic, zatem pa jih za visoko ceno preprodajali.

Tako velike in pomembne tekme, kakršna je mednarodna tekma med Jugoslavijo in Anglijo, so zelo redke. Zato je tudi razumljivo, da vselej zahtevajo mnogo več vstopnic, kolikor

Kolikšen pomen pripisuje Belgijska nogometna zveza tekmi z Jugoslavijo, se vidi že po tem, da bo belgijsko nogometno reprezentanco spremljalo izredno težilo funkcionarjev: prvi podpredsednik Merth generalni tajnik Strahy, člana izvršnega odbora Barbier in Hanse, člani tehnične komisije Hosen in Hanze, poleg trenerja, zdravnika in maserja.

lahko stadion sprejme gledalcev. Ob takihnih primerih bi je stežka našli najboljši izhod, saj jih je med številnimi reflektanti nešteto, ki se le malo ali skoraj nič ne zanimajo za šport.

Vendar pa bi bile cene lahko ne koliko nižje, če bi razdelitev vstopnic organizirali tako, da bi jih dobili restiati, ki tako željno pričakujejo vsakega nogometni dogodke. Zakaj upoštevati moramo tudi finančne možnosti naših ljudi. Lepa in zanimiva športna tekmovanja so pri nas pogosta, terjajo pa od ljubiteljev športa dokaj visoke izdatke.

URUGVAJCI NISO V FORMI
REPREZANTANCA URUGVAJA : ALIANSA (Peru) 2:2 (0:1)
Urugvajska reprezentanca je imela minul tork v glavnem mestu Peruja Leini trening z domačim moštvom »Aliansa«. Dvakratni svetovni nogometni prvak ni zadovoljivo igral in je komaj dosegel neodločen rezultat. »Aliansa« je v prvem polčasu vodila z 1:0. To je nov neuspeh Urugvaj po katastrofalnem porazu sredi Montevidea. Kandidata za osvovitelj prvega mesta na V. svetovnem nogometnem prvenstvu je namreč pretoklo nedeljo premagala reprezentanca Paragvaj z rezultatom 1:4.

Strelsko tekmovanje pionirjev

Ljubljana, 28. aprila. — Članji strelskih družin in pionirskih odredov mesta Ljubljane in okolice so se pred dnevi pomerili v zračni puški. Borba za prva mesta je bila ostra. Pionirji

SG Meteor so kot desetčlanska ekipa dosegli 1023 krogov. Med posamezniki so dosegli: Egon Humar 124, Janez

Rebolj 117, Jože Sušteršič 116 krogov. Še nad 17 pionirjev je doseglo nad 100 krogov. Med petčlanskimi pionirskimi moštvi je zmagalo prvo moštvo iz Jarš. Med posamezniki je bil prvi Marjan Zupanc, drugi pa Bojan Koren. Zmagovalna moštva in najboljši posamezniki so dobili diplome in nagrade.

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA
Crvena zvezda : Proleter 73:42 (35:30)
Košarkarsko moštvo »Crvena zvezda« je včeraj že drugič zmagalo v letošnjem prvenstvu. V živahni in zanimivi igri je premagalo moštvo »Proleter« iz Zrenjanina z rezultatom 73:42 (35:30).

Mednarodni košarkarski turnir v Zagrebu
V Zagrebu bo 1. in 2. maja velik košarkarski turnir mestnih reprezentanc. Razen zagrebške reprezentance se bodo turnirja udeležile reprezentance Bruslja, Zeneve in Ljubljane. To bo doslej največja mednarodna košarkarska prireditelj v Zagrebu. V reprezentancah Bruslja in Zeneve bodo igrali večina državnih reprezentanti, ki bodo navdse nevarni nasprotniki izbranim moštvom Zagreba in Ljubljane.

Ameriški košarkarji ponudili gostovanje
Košarkarji »College« iz Kalifornije bodo od junija do septembra gostovali v Evropi. Vodstvo ekipe je predlagalo tudi gostovanje v naši državi. V pismu pravijo, da bi v Jugoslaviji odigrali 7 do 10 tekem.

Brakone pa Amerikanci ne bodo gostovali pri nas, če ne bodo sprejeli njih svojih pogojev. Zahtevajo namreč plačano stanovanje in hrano, po dva in pol dolarja dnevno za vsakega člana ekipe in po 350 dolarjev za vsako tekmo.

Norman Hunter: Neverjetne prigode profesorja Modrinjaka

Pred nami je knjiga resnično neverjetnih zgodb o prigodah profesorja Modrinjaka, ki jo je izdala Milandinska knjiga v svoji zbirki Sinji galeb.

Avtor Norman Hunter je v knjigi zbral nekatere zgodbe, ki jih je že prej pripovedoval angleškimi otrokom v otroških oddajah londonskega radia. Za osrednjo osebo si je izbral profesorja Modrinjaka, figuro, v kateri so skoncentrirane vse lastnosti, ki jih ljudje z večjo ali manjšo upravičenostjo pripisujejo ljudem tega poklica. Profesorje si pač vedno zamišljamo kot zelo raztresene ljudi, ki venomer nekaj tuhtajo, tako da čisto prav nerodno spregledajo to, kar se okrog njih godi in se zato čisto dostojno z njimi prav smešno reš. Profesor Modrinjak doživlja take prigode kar pri vsakem koraku. Vse po vrsti so prežete s prisrčnim humorjem, on sam pa ostane vse do kraja ljubezni nerodnej, ki vidi svet pač tako, kot ga gleda skozi svojih pet nočnikov.

Za razliko od drugih profesorjev Modrinjak ni kak strog zatiralec šolske mladine, ampak je ves zatopjen v svoje izume, ki so prav tako kot on sam nenavadni, njihov učinek pa običajno prava potomija. Profesor je sicer globoko premišljen in si dolgo časa resno prizadeval, nazadnje pa se vselej izkaže, da je prejel kako

povsem navadno dejstvo... Tako spremljamo profesorja, ko prezkusa stroj, s katerim bi se rad podal v preteklost, nato stroj, ki bi sam opravil pomladno žetev, ali uro, ki bi se nikdar ne ustavila, in zopet stroj, ki bi sam mislil in pekél ponovičnik. Vmes se lahko nasmejemo ob nerodnih prigodah, ki jih profesor doživlja, ko si izposodi v knjižnici knjigo o jastogih, ko se pripravlja na govor v radiu ali ko v času poletnice na morskem obali proučuje ma. duze. Vmes pa ves čas išče svojih petero nočnikov, brez katerih se ne more ničesar lotiti. Profesorjev prijatelj, polkovnik pračarskega polka Vezelbi in gospodinja Iztrepavka mu sicer vedno stojita ob strani in se trudita, da bi ga rešila iz najhujših neprijetnosti, a kaj, ko pa sta sama ustvarjena iz istega testa.

Knjiga je polna humorja, ki je vedor in svež, čeprav n. dnu strogo logičen, pač tak, kakršnega lahko izžareva le oseba profesorja — izumitelja. Bralcu tudi ne more uti duhovita in pikra ironija na račun angleškega malomeščanstva, ki je v svoji okostenelosti in navadah močno podobno Modrinjakovim izumom.

Na koncu nikakor ne moremo mimo originalnih ilustracij W. Heatha Robinsona, ki so navdse domiselne in lahko rečemo, da nepogrešljivo pomagajo k učinkovitosti Neverjetnih prigod.

M. V. S.

UPRAVA Kmetijske zadruge Pivka na Krasu

s svojimi poslovalnicami: mesnico tržnico mlekarno

čestita vsem svojim odjemalcem kot tudi delovnemu ljudstvu naše domovine za delavski praznik 1. maj!

Kmetovalcem nudimo vsa potrebna sredstva za kmetijstvo

UPORABA GUMIJA SE CEDALJE BOLJ SIRI

V pridelovanju te industrijsko važne snovi Južna Azija čedalje bolj izpodriva Brazilijo

Med stvari, brez katerih si sodobnega življenja ne moremo več misliti, sodi tudi gumi. Nekoč gumi ni terjal samo »solz« gumijevcev, marveč tudi njegovih pridelovalcev. Mednarodni kartel gumija ni bil le eden najmočnejših, marveč tudi najbrezobzirnejših. Zdaj je nekoliko obzirniji, vendar pa še zmeraj središče kapitalističnega gospodarstva in izkoriščanja.

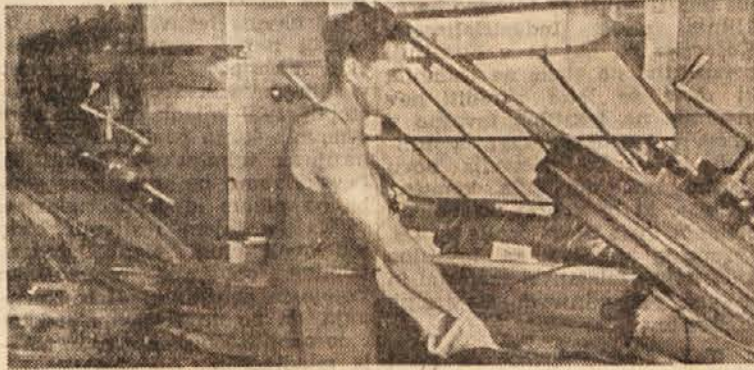
Ko se je Henry Wickham leta 1876 po smrtno nevarni vožnji in silnih naporih vrnil v Anglijo, je pripeljal s seboj težko pričakovano in zelo zaželeno seme gumijevca, katerega izvoz je bil iz Brazilije pod smrtno kaznijo prepovedan. Seme so posejali in vzkliko je samo 2000 rastlin. Toda let 2000 rastlinic je zadostovalo, da so razbili brazilski monopol gumija. Zal so na njegovih razvalinah zgradili še večji in mogočnejši monopol. Seme gumijevca so prenesli na Ceylon, kjer je zraslo iz njega mogočno drevo. Ali je Henry Wickham slutil, da bodo dajali potomci teh dreves nekoč v enem samem letu 1.800.000 ton gumija?

Ze leta 1900 je prišla južnoazijska proizvodnja gumija na 5000 tonami. Razvilja je pridelovala takrat še desetkrat toliko gumija. Toda Brazilci so hoteli zaslužiti še več. Indijance so izkoriščali še

brezobzirneje. V gumijevce so zarezali pregloboke zareze in večkrat so hoteli izžrpati iz drevesa dragoceni sok kar dvakrat zapored. Zato so začele plantaže gumijevcev hirati. Brazilski delež na proizvodnji gumija je zdaj že dokaj pičel.

Nasprotno pa je Južna Azija dajala čedalje več gumija. Vzlic naraščajoči potrošnji pa gumija ne-

mija pa sodi graditev cest in železniških tirov. Z gumijem pokrita vozlišča niso več senzacija. Če pa se pelješ z vlakom iz Francije v Darmstadt ali iz Münchena v Augsburg, spoznaš tudi uporabo gumija za železniške tise. Za vlake tako značilnega drdranja koles na teh dveh železnicah ni slišati. Kolesa se vrte po njih neslišno. Na Dunaju so že pred dobrim letom izdelali iz gumija tudi tramvajski tir čez Floridsdorfski most. Največ gumija pa porabi seveda za izdelovanje zračnic in plaščev za motorna vozila. Čedalje več je videti tudi voz z gumijastimi kolesi.

Vulkanizacija kolesnih plaščev v tovarni »Sava« v Kranju

kega dne niso več mogli p. odati. Leta 1936 so se sestali predstavniki Anglije, Francije in Nizozemske ter sklenili pogodbo o prostovoljni proizvodnji gumija. Sadilcem gumijevcev so naročili, naj v lastni režiji ukrenejo vse potrebno za povečanje prodaje. To je bil rojstni dan nove organizacije na področju gumija. Mnoge dežele so dobile posebne inštitute, v katerih proučujejo pridelovanje in uporabo gumija.

Kmalu po so začeli izdelovati tudi sintetični gumi. Tako so dobili pridelovalec naravnega hudo konkurenco. Na sintetični gumi odpade zdaj dobra četrtina svetovne proizvodnje. Uporaba gumija je zdaj že zelo razširjena in zajema čedalje več področij. Me drugim ga uporabljajo za plošče, ki jih polagajo med posamezne bloke večjih betonskih konstrukcij. Med najzanimivejše načine uporabe naravnega gu-

Novozelandski alpinisti na Himalaji

Zmagovalec Mount Everesta Edmund Hillary je prispel v Kalkutto, kamor je odpotoval za ostalimi člani novozelandske odprave, ki namerava priplezati na vrh treh himalajskih gorskih velikanih jugovzhodno od Mount Everesta. Osem novozelandskih alpinistov se v Jokbanu pripravljajo na naporno plezanje. V prihodnjih treh mesecih hočejo Novozelandski priplezati na Mount Hamlat, Mount Barutse in Ama Tabian.

Podvodni helikopter

Prof. August Piccard je na sestanku študentov v Bruslju rekel, da namerava zgraditi »podvodni helikopter«, s katerim hoče raziskati morje v globlin 2000 m. Helikopter bo imel iz posebnega stekla narejeno kabino, iz katere bo imel lep razgled na vse strani. Močan propeler ga bo vlekel v morske globine. Prof. Piccard bo pri graditvi svojega čudnega podvodnega vozila uporabil izkušnje, kj s j ih je pridobil med potapljanjem v morske globine s tako imenovanim batiskafom.

Zena možu: »Če boš še kdaj našli Reziki pomagati potiskati naprej otroški voziček, boji tako prijazen in ne pozabi vzeti s seboj otroka!«

Anekdote

SREMČEVO »ALI«

Stevan Sremec je kot gimnazijski profesor nekoč pri maturi vprašal nekega dijaka, kaj je besedica »ali«.

»Samostalni«, je odgovoril dijak, ne da bi pomislil.

»Kakopak«, je menil Sremec, ki je bil zmeraj pripravljen na šalo, »to je tretji sklon samostalnika »ala.«

TOČNOST

Ljubomir Nenadović si je med bivanjem v Italiji ogledoval žrelo nekega starega ugaslega ognjenika.

»Ta ognjenik je star 50.005 let,« mu je dejal vodnik, ki ga je spremljal in mu pojasnjeval zanimivosti tistega kraja.

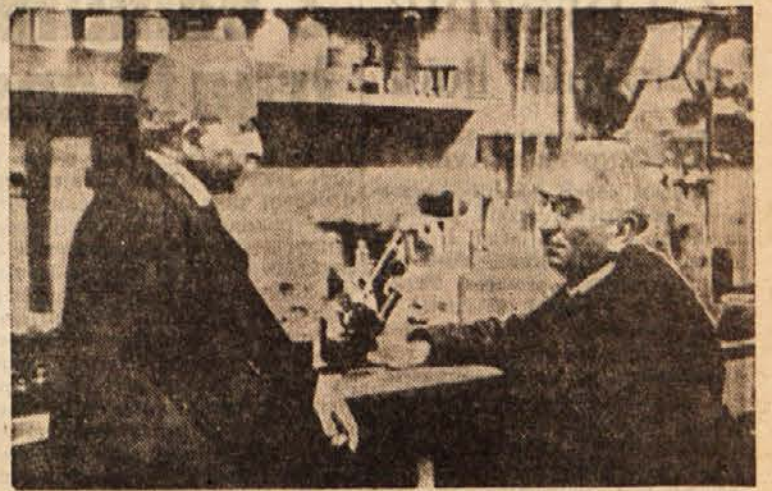
»Zakaj pa natanko 50.005 let?«

»Ker živim v tem kraju že pet let. Ko sem prišel sem, so mi rekli, da je ognjenik star 50.000 let,« je odgovoril vodnik.

MED INDIJANCI

Bivši predsednik ZDA Truman je v decembru obiskal neko indijansko rezervacijo na srednjem zahodu. Poglavar indijanske nasebine mu je predstavil svojih pet žena. Truman mu je svetoval, naj se zadovolji z eno. To je spravilo indijanskega poglavarja v veliko zadrego in dejal je:

»Veliki beli brat, družinske prepire sovražim. Zato te prosim, izbiraj ti namesto mene. Ogledaj si jih. Katero naj obdržim?«

Auguste (levo) in Louis Lumière

Izumitelji kinematografa umri

Tri leta po smrti svojega brata Louisa je umrl še Auguste Lumière, star 92 let

Na svojem domu v Lyonu je pred kratkim umrl Auguste Lumière star 92 let. Njegov brat Louis je umrl pred tremi leti. Njunj imeni sta neločljivo povezani z izumom kinematografa in projekcijskega aparata, ki sta ga iznašla 1894. leta, 22. marca 1895 pa sta prikazovala javnosti svoj prvi film sploh.

Auguste Lumière se je rodil 19. oktobra 1862 v Besançonu,

kjer je imel njegov oče fotografski atelje, s katerim se je pozneje preselil v Monplaisir-Lyon. Auguste je vstopil pri očetu v uk, kot dve leti pozneje tudi njegov brat Louis Jean. Louis je bil pravi izumitelj. Četudi sedaj obema pripisujemo enake zasluge, vendar je Auguste kinematograf pomembno izpopolnil in omogočil njegovo gospodarsko izkoriščanje. Ko govorimo o kinematografu, seveda ne smemo pozabiti mnogih pionirjev, ki so še pred znamenitimi bratoma ugotovili in pripravili vrsto pogojev, ki sta jih znala smotno uporabiti v lastni aparaturi.

Auguste si je pridobil posebne zasluge tudi na področju biologije in je v tem oziru še pomembnejši. Njegove raziskave so rodile važne izsledke o raku, vitaminih, koloidalnih snoveh in raznih cepivih. Ta odkritja so prinesla Augustu velika znanstvena priznanja, postal je tudi oficir Častne legije.

Iznajdba, ki sta jo Auguste in Louis (umrl 1948.) podarila svetu, se je iz takratne igrače razvila v ogromno industrijo, ki daje milijonom in milijonom vsakdanji zaslužek in razvedrilo, znanosti in izobrazbi pa je neprecenljiv pripomoček, sedma sila današnjega časa, kot imenujejo kinematografijo oziroma film. E. A.

BELA HIŠA JE STROGO ZASTRAŽENA

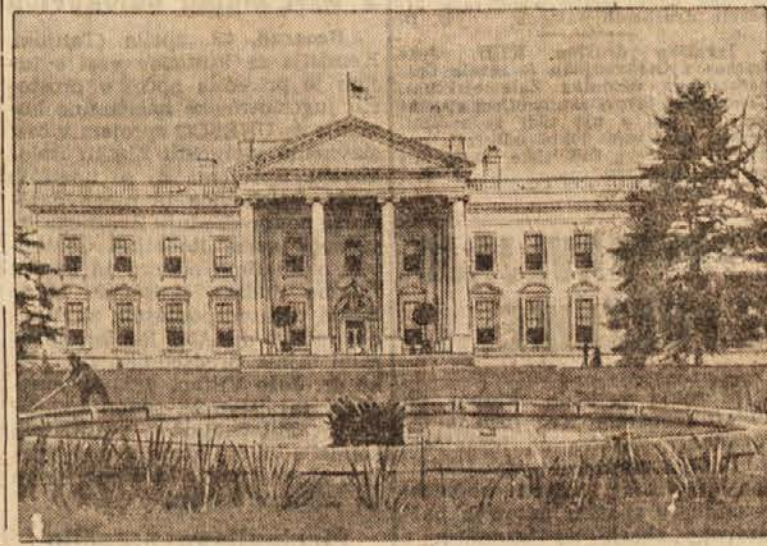
Svetovna zgodovina pozna mnogo atentatov na vodilne državnike in kronane glave

Revolvérski strelci portoriških nacionalistov na ameriške poslance so spravili na noge vso Belo hišo. Predsednik Eisenhower se še nikoli ni ustrašil tako, kakor po tem atentatu. Njegova telesna garda je noč in dan na nogah, da ga ščiti pred političnimi fanatikali. Predsednik večine svoje garde sploh ne pozna. Po sklepu Kongresa je predsednikova telesna garda podrejena finančnemu ministru. Tako so hoteli Ameri-

čani preprečiti, da ne bi noben predsednik zbral okrog sebe nekakšne pretorijske garde. Samo nekaj uradnikov v ministruvstvu več koliko članov ima ta tajna služba.

Tajno službo za predsednikovo telesno varnost so vzpostavili v Ameriki leta 1901, ko je postal predsednik McKinley žrtev blaznega atentatorja. Že pred njim je doletela enaka usoda dva predsednika. Leta 1865 je gledališki igralec Booth ustrelil predsednika Abrahama Lincolna, ki je odpravil v Ameriki suženjstvo. Leta 1881 pa je padel zadet od atentatorjevih krogel predsednik Garfield. Atentat na poznejšega predsednika Roosevelta leta 1935 se ni posrečil, kar je bilo treba pripisati golemu naključju. Pač pa je bil

KAJ JE SALJAPIN RAD PEL
Mlad reporter je nekoč vprašal slovečega peva Fjodora Saljapina: »Fjodor, Ivanovič, povejte mi, kakšne partije radi poje?«
»V dobrih operah velike, v slabih pa majhne,« je odgovoril Saljapin.

Bela hiša v Washingtonu

MALI LEKSIKON

Do katerega meseca mora otrok shoditi? Ali že izdelujejo tudi maslo o prahu?

Starši navadno ne vedo, kdaj morajo otroci normalno shoditi. Hoja je za novorojenčka dokaj velik napor in zanjo potrebuje precej časa. Najbolj razviti otroci shodijo že z devetim, desetim in dvajsetim mesecem. To pa ni pravilo. Nič nenormalnega ni, če shodi otrok šele v osemnajstem mesecu. Če pa tudi tedaj še ne shodi, v njegovem razvoju nekaj ni v redu in otroka je treba zdraviti.

Maslo v prahu dobivajo iz zmesi naravnega masla in kazeina, ki ga potem po fizikalni poti spremene v prah. Maslo v prahu je manj mastno od naravnega, v njem je manj vode in več kazeina. Dobimo ga lahko tudi iz zmesi zelo gostega mleka in zmetane. Maslo v prahu lahko ohranimo dve leti. Če ga hočemo spremeniti v običajno maslo, ga v vodi dobro zgnemo, da odstranimo iz njega kazein in vodo.

TRIEJE tovariši

E. M. REMARQUE

ROMAN 62

Namuznil se je. »Od nje nikakor ne bi zahteval voznine, fant moj.«

Sunil sem ga, da je padel s svojega trinožnika. »Ti kobilca! Ali veš, kaj bom storil jaz? Jaz se drevi kratko in malo odpeljem s takšijem ponjo.«

»Prav tako!« Gottfried je dvignil roko, ko da me blagoslavlja. »Samo svobode nikar ne izgubi! Svoboda je dragocenejša od ljubezni. To pa spozna človek zmeraj šele pozneje. Takšija pa kljub temu ne dobiš. Potrebujeva ga za Ferdinanda Graua in Valentina. Drevi bo resen, toda velik večer.«

Sedeli smo na vrtu majhne predmestne krčme. Vlažna luna je visela liki rdeča bakla nizko nad gozdovi. Bledi cvetni kandelabri kostanjev so se lesketali, španski bezeg je dišal opojno in velika steklena posoda, polna po duhtečih perli dišečega vina pred nami je bila videti v motnem svitu zgodnje noči ko bleščoč opal, v katerem so se modrikasto in biserno zbirali zadnji odsevi večerne zarje. Dali smo si jo četrtič napolniti. Predsedoval je Ferdinand Grau. Pat je sedela poleg njega.

Na prsih je imela pripeto rdečkasto orhidejo, ki ji jo je bil prinesel Grau.

Ferdinand je potegnil mušico iz svojega vina in jo previdno položil na mizo. »Poglejte jo,« je dejal. »Ta krihal v primerjavi z njimi je vsak brokat pomivalka. In ta krasna živalca živi samo en dan, potem pa je vsega konec.« Po vrsti nas je pogledal. »Ali veste, bratci, kaj je najbolj grozljivo na svetu?«

»Prazen kozarec,« je odgovoril Lenz.

Ferdinand je samo zamahnil z roko, češ kaj pa govoriš. »Največja sramota na svetu, Gottfried, je za moškega biti šegavec.« Potem se je spet obrnil k nam. »Najbolj grozljiv je čas, bratci. Čas. Trenutek, v katerem živimo in ki vzlic temu nikoli ni naš. Vzel je uro iz žepa in jo pomolil Lenzu pod nos. »Tole, ti papirni romantiki! Tale peklenški stroj, ki tikta in tikta, nezadržno tikta, niču naproti! Ustaviš lahko plaz, snežni ali zemeljski, tegale stroja pa ne!«

»Saj ga tudi nočem,« je menil Lenz. »Starati se hočem v miru. Razen tega pa imam rad spremembo.«

»Človek tega ne prenese,« je nadaljeval Grau, ne da bi se zmenil za njega. »Človek tega ne more prenesti. Zato si je izmislil svoje sanje. Stare, ginjlive, brezupne človeške sanje o večnosti.«

Gottfried se je zasmel. »Najhujša bolezen na svetu, Ferdinand, je misliti! Ta bolezen je neozdravljiva.«

»Če bi bila to edina bolezen, bi bil ti nesmrten,« je odgovoril Grau.

»Zmes ogljikovih hidratov, apna, fosforja in malo železa za kratek trenutek na zemlji imenovana Gottfried Lenz.«

Gottfried se je dobrodušno namuznil. Ferdinand je stresel levjo lobanjo.

»Bratci, življenje je bolezen, in smrt se začne že z rojstvom. Vsak dih in sleherni utrip srca je že košček umiranja, — majhen korak proti smrti.«

»Tudi vsak požirek,« je odgovoril Lenz. »Na zdravje, Ferdinand! Umiranje je često preklicano lahko.«

Grau je dvignil svojo čašo. Na širokem obrazu mu je zaigral smehljaj ko neslišna nevihta. »Na zdravje, Gottfried, ti poslušna bolha na drsečem bobnenju časa. Kaj neki si je mislila skrivnostna sila, ki nas poganja, ko te je ustvarila?«

»To je njena stvar. Sicer pa prav ti nikar ne govori o takšnih rečeh tako zaničljivo, Ferdinand. Ko bi bili ljudje večni, bi bil ti brezposeln, ti stari, dobri parazit smrti.«

Grauova ramena so jela drgetati, tako se je smejal. Potem se je obrnil k Pat. »Kaj pravite o nas klepetuljah, vi, drčna svetka na plešočih valovih?«

Pozneje sva hodila s Pat sama po vrtu. Luna se je lili dvignila višje in livade so plavale v sivem srebru. Dolge in črne sence dreves so se razprostirale, čeznje liki mračni kažipotvi v neznanu. »Sla sva do jezera, potem pa sva se vrnila. Spotoma sva srečala Gottfrieda Lenza, ki je bil vzel s seboj vrtni stol in se zatek z njim globoko med grme španskega bezga. Tam je sedel in samo njegov svetli šop in cigareto je bilo videti iz zelenja. Poleg sebe na tleh je imel čašo z ostanki majske bovine.«

»To je kotiček!« je dejala Pat. »Sredi španskega bezga.«

»Da, še kar nekako gre.« Gottfried je vstal. »Poskusite še vi.«

DNEVNE NOVICE

Društvo za varilno tehniko LRS opozarja na seminar z naslovom: »Novosti na področju varilne tehnike s posebnim ozirom na varjene konstrukcije in varilske norme«, ki ga bo vodil v Mariboru v dne 4. do 7. maja svetovnoznani varilski strokovnjak ing. Hans Melhardt. Ostale informacije: Društvo za varilno tehniko, Ljubljana, Erjavčeva 11, telefon št. 23-318.

Planinsko društvo Nova Gorica obvešča, da bo Dom Klementa Juga v Lepeni od 30. aprila dalje stalno odprt tudi Gorniškov zavetišče na Krnu. Čestitamo za praznik dela in vabimo delovne kolektive v planine! — PD Nova Gorica.

MOTOX, sredstvo proti moljem, zahtevaj povsod, ker le če boš uporabil MOTOX, boš za tvojo obleko siguran.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža
Cetrtek, 29. aprila ob 20.30. Slavko Grum: »Dogodek v mestu Gogio«. Zaključena predstava za GT in TSS II.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana — Mestni dom
Sobota, 1. maja ob 20: W. Lichtenberg: »Veselo potovanje«, veselo-igra.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Ročne lutke
Resljeva cesta 28
Cetrtek, 29. aprila ob 9: Gostovanje v Mirnu;
ob 11: Gostovanje v Sempetru pri Gorici;
ob 15: Gostovanje v Sempetru pri Gorici (bolnišnica);
ob 18: Gostovanje v Trnovem pri Gorici.

RADIO
Dnevni spored za cetrtek, 29. aprila
Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.
5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes od 5.45—5.55 Jutrnja telovadila — 6.30 do 6.35 Radijski koledar in predlog tiska — 7.30 Za gospodinjice — 12.00 »Ciciban — cicibu« (samo za Josipa Pavliša) — 12.15 Cicibanom — dober dan! — 12.30 Opoldanski orkestralni spored — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.45 Iz znanosti in tehnike — 13.55 Spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi — 14.40 Kaj bo danes na sporedu — 14.45 Stare in nove melodije igra na klavir Borut Lesjak — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Lažja orkestralna glasba — 16.00 Radijska uni-

verza: Stane Vilhar! Delavsko gibanje po svetu — 16.15 Popoldanski simfonični koncert — 17.10 Orkestra Morton Gould in Stanley Black ter solist Jean Sablon izvajajo zabavno glasbo — 17.45 9. lekcija tečaja francoskega jezika — 18.00 Sopranistka Janine Micheau in tenorist Mario Del Monaco pojeta arie iz znanih oper — 18.30 Družinski pogovori — 18.40 Zabavni zvoki — Igrata trio Dorko Skoberne in Tržiški veseli kvintet — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Kulturni pregledi: Dr. Bratko Kreft: Prvomajska proslava 1928. leta — 20.15 Večer slovenskih narodnih pesmi: sodelujejo: Gorenjski kvartet, Dana Filipič, Franc Koren in Fantje na vasi — 21.00 »Iz novega sveta« (oddaja o življenju in umetnosti Antonina Dvofaka ob 50-letnici njegove smrti) — 22.15—23.00 Glasbo za ples in razvedrilo izvajajo znani orkestri.

MARIBORSKE VESTI
Dežurna lekarna
Cetrtek, dne 29. aprila 1954: lekarna »Melis«, Meliška cesta 2.
Petek, dne 30. aprila 1954: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO
Spored za cetrtek, 29. aprila
PARTIZAN: Ameriški film: »Uročeni«. UDARNIK: Ameriški film: »Na nebu ni cest«. POBREŽJE: Ameriški film: »Na nebu ni cest«. STUDENCI: Ameriški film: »Cyrano de Bergerac«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 29. aprila ob 19.30: Cajkovski: »Evgjenij Onjegin«. Red C.
Petek, 30. aprila ob 19.30: Kreft: »Velika puntarija«. Red B.

uspešno sredstvo proti moljem. Zato zahtevajte vedno samo PeTaLin

CELJSKE VESTI
MESTNO GLEDALIŠČE
Cetrtek, 29. aprila ob 20: Linhartova komedija: »Matiček se ženi« — red Cetrtek in izven
Petek, 30. aprila ob 15: Linhartova komedija: »Matiček se ženi« — šolski abonma.

LJUĐSKA UNIVERZA V CELJU
Danes, v cetrtek, 29. aprila ob 19.30 bo v predavalnici učiteljskega predavanja: »Zdravje žena in deklet«. Govoril bo dr. Peter Marinko, specialist za ženske bolezni. Diaplomi. Vljudno vabljeni.

DROBNI OGLASI
KAMION, 4-tonski Ford, v dobrem stanju, prodamo po ugodni cen. Naslov v upravi. 1458

II. KONGRES
ZVEZE DRUŠTEV EKONOMISTOV JUGOSLAVIJE
bo od 13. do 15. maja 1954 v Portorožu (cona »Be STO)

Dnevni red:
1. otvoritev kongresa;
2. poročilo upravnega odbora,
3. poročilo nadzorno-financijskega odbora,
4. volitve novih organov Zveze.
Dne 14. in 15. maja bo diskusija o referatih:
1. problemi našega tržišča,
2. kritična analiza stanja organizacije podjetij,
3. stanovanjski problem FLRJ,
4. o ekonomskem pouku.
Vsa obvestila v društev ekonomistov Jugoslavije, Beograd, Studentski trg 15, tel. 24-717. 2151

DEČJI DOM V BIJELE BOKA KOTORSKA
razpisuje natečaj
za zdravnikovo pomoč za otroške bolezni ali splošnega zdravnika z daljšo prakso — za upravnika doma.
Osnovna plača po uredbi, dopolnilna po sporazumu, položajni dodatki po uredbi, kakor tudi možnost honorarne službe.
3 zdravniške pomočnike — otroške sestre.
Plača po uredbi, kakor tudi dopolnilna plača
3 vzgojiteljice otrok, ki se ne hodijo v šolo.
Pogoji za sprejem: potrebne kvalifikacije za poklic vzgojitelja. Plača po uredbi.
Kraj je poleg morja oddaljen 10 km od Hercegovca in z dovoznimi prometnimi zvezami.
Reflektanti naj se javijo upravi doma pisмено: kratkim življenjepisom. Nastop takoj. 2077

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA«
Italijanski film
»Za dva solda upania«
Tehnik. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 9—11 in od 15 dalje.

KINO »KOMUNA«: Angleški film: »Oseba zadeva«. Tehnik. Filmske novosti št. 17. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 15 dalje.
KINO »SOCA«: Ameriški film: »Rebecca«. Brez tehnika. Predstavi ob 17 in 20. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 16 dalje.
KINO »TRIGLAV«: Angl. film: »Rings«. Tehnik: Ne priznamo sramotne odločitve. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »ŠIŠKA«: Angleški film: »Rings«. Predfilm: Ne priznamo sramotne odločitve. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.
JESENICE »RADIO«: Ameriški film: »Skivnostna cesta«. Predstavi ob 18 in 20 — »PLAVZ«: Meh. film: »Cantifias mušketira«. — Predstava ob 18.
KRANJ »STORŽIČ«: Ameriški barvni film: »Divji sever«.
PTUJ: Francoski film: »Gospod Hulot na počnicah«.

KINO »UNION«
Ameriški barvni film
»Dvobo pri Srebrnem potoku«
Tehnik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 14 dalje.

RAZPIS O POGOJIH ZA I. NATEČAJ INVESTICIJSKIH POSOJIL IN SREDSTEV REPUBLIŠKEGA INVESTICIJSKEGA SKLADA

Na temelju 8. člena Uredbe Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS o pogojih za uporabo sredstev republiškega investicijskega sklada (Uradni list LRS št. 14-51-54) in na temelju 19. člena Uredbe o posojilih za gospodarske investicije (Uradni list FLRJ št. 4-54), izdaja generalni direktor Narodne banke FLRJ, Centrala za LRS, v sporazumu z Izvršnim svetom Ljudske skupščine LRS razpis o pogojih za I. natečaj investicijskih posojil iz sredstev republiškega investicijskega sklada.

1. Posojila iz sredstev republiškega investicijskega sklada, ki jih določa republiški družbeni plan za leto 1954 bo dovoljevala Narodna banka FLRJ, Centrala za LRS, na podlagi tega razpisa gospodarskim organizacijam proti poroštvo okraja, mesta, mestne občine, občine ali republike, dovršitev gospodarskih investicijskih objektov, ki se nadaljujejo v letu 1954 in kompletiranje nujno potrebne investicijske opreme.

Za kmetijstvo in živilsko industrijo veljajo tudi v tem primeru določbe toč. 2 Odloka o I. razpisu investicijskih posojil iz splošnega investicijskega sklada (Uradni list FLRJ št. 56-53).

V postev pridejo samo prošnje za investicijske kredite nad 5.000.000 din in to samo tistih gospodarskih organizacij, ki so kreditni sposobne in izpolnjujejo pogoje člena 3. Uredbe o posojilih za gospodarske investicije (Uradni list FLRJ št. 54).

2. Tega natečaja se lahko udeležijo vse gospodarske organizacije, ki izpolnjujejo pogoje iz toč. 1. Vloge za posojila je nasloviti na Narodno banko FLRJ, Centrala za LRS, Direktorice dolgoročnih kreditov in fondov in najkasneje do 10. maja 1954 predložiti teritorialno pristojni podružnici, kjer imajo odprt svoj tekoči račun.

3. Prošnja za posojilo iz sredstev republiškega investicijskega sklada, ki jo predloži gospodarska organizacija na bančni tiskovini, mora vsebovati:
a) Namen, za katerega zahteva posojilo.
b) Vplivno okvirno posojilo in vplivno trans po letih;
c) Potrebna nadaljnja stalna obratna sredstva za črpanje novih kapacitet.
d) Minimalno obrestno mero in odplačilni rok, ki ju ponuja prosilec. Ponujena obrestna mera ne more biti nižja od 3%, za kmetijstvo in elektro-gospodarstvo pa ne nižja od 2%, od plačilni rok pa ne daljši od 10 let;
e) Rok za začetek in rok za dovršitev del ter dan, od katerega začne teči rok za odplačevanje posojila;
f) Znesek vseh dolgoročnih obveznosti prosilca ter znesek etnih anuitet iz teh obveznosti.
g) Poročilo okraja, mesta, mestne občine, občine ali republike.
h) Sedanje skupno vrednost osnovnih sredstev v podjetju (sklad osnovnih sredstev).
Pri investicijah, ki se nadaljujejo, je treba v prošnji posebej navesti tudi vrednost dosedanjih del po bilanci per 31. dec. 1953. To velja tudi za investicijsko opremo, ki se izdela v daljši časi.
i) Koliko posojila se namerava porabiti za nakup deviz (navedbo vrste in zneska), razdeljeno po letih.
4. Prošnja za posojilo je treba priložiti:
a) za gradbene objekte: investicijski elaborat (investicijski program in generalni projekt) ter potrdilo, da je elaborat razviden od pristojne revizijske komisije. Investicijski elaborat mora biti sestavljen v smislu Uredbe o izdelavi in izdrtvi investicijskega programa (Uradni list FLRJ št. 5-54);
b) za opremo: preučena oprema, ki se namerava nabaviti s posojilom. Pri uvoznih opremi je treba poleg dinarske vrednosti avestiti tudi vrsto in znesek devize.
c) Sklep delavskega sveta, da se gospodarska organizacija lahko zadovolji.
5. Gospodarske organizacije, katerim bo na natečaju dovoljeno posojilo, sklenejo v 10 dneh po prejemu sporočila z banko kreditno pogodbo. Narodna banka FLRJ Centrala za LRS.

PREDAVANJA

V petek, 30. aprila ob 18 bo predaval ing. Alfred Schmidt, firma Böhrer, Avstrija, »O tehniki varjenja specialnih jekel«. Na zanimivo predavanje, ki bo v veliki predavalnici Rudarsko-metalurške fakultete na Aškerčevi cesti 32, vljudno vabi Društvo za varilno tehniko.

Centralna ljudska univerza odvarja zaradi velikega zanimanja III. ciklus predavanj »Kratek pregled umetnostnega ustvarjanja skozi stoletja«. Predavanja bodo v prirodoslovnih dvorani univerze vsak ponedeljek ob 20. Pričetek ciklusa 3. maja s prvim predavanjem »Antika«. Obisk ciklusa priporočamo vsem, ki želijo pridobiti jasnejše poglede v razvoj umetnosti. Vpisovanje vsak dan od 8—14 na Centralni ljudski univerzi Cankarjeva 5, III. nadst. Ukovina 80 din, za dijake 40 din.

Akademija za glasbo in Društvo slovenskih skladateljev vabita na predavanje direktorja Inštituta za produkciranje folklorja iz Sarajeva, tov. Cvjetka Rihimana »Karakteristike bosanske-hercegovske narodne glasbe«. Predavanje bo v cetrtek, 29. apr. ob 18 v zbornični dvorani Univerze (Trg revolucije).

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA
Cetrtek, 29. aprila ob 20: Hecht-Mac Arthur: »Prva str. na«. Zaključena predstava za sindikat Univerze in TVS.

OPERA
Cetrtek, 29. aprila ob 19.30: Prokofjev: »Zaljubljen v tri oranže«. Abonma red D.
Petek, 30. aprila ob 15.30: Svara: »Prešeren«. Abonma red Petek popoldanski.

Umrli so v Ljubljani
Jutraš Ludvik, upokojenec. Pogreb bo v cetrtek ob 15 na Zalah.

Naša skrbna, dobra mamica in babica
TINKA KITAK
roj. REBOL
nas je danes zjutraj, po težki bolezni, v 60 letu starosti, za vedno zapustila. Pokopali jo bomo v petek, 30. aprila 1954 ob 15.30 na pokopnem polju pri Šiški.

Maribor, 28. aprila 1954.
Zalujoci: hčerki Zdenka in Danica por. Hartman z mozem in otroki: sestre Tončka Mavko, Fani Čajnikar, Pavla Levrek ter svakinje Berta Rebol z družinami.

Sporočamo, da je smrt nenadoma izrgala iz naše srede zvestega in neumornega sodelavca in tovariša
VIKTORJA GRADIČA
elektrotehnika, tajnika sindikalne podružnice in člana ZK

Dragega pokojnika bomo vernili na njegovi zadnji poti iz hiše žalosti Novi dom 32 v petek, dne 30. aprila ob 16

Trbovlje, dne 28. aprila 1954

vev in sindikat in podjetja »Mehanika« v Trbovljah.

DELOVNI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

PRESKRBA

SEŽANA

CESTITA OB PRAZNIKU 1. MAJA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU IN SE NADALJE PRIPOROČA S SVOJIMI ARTIKLI

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE »MAČVA« — BANJA KOVLJAČA

poziva

vse delavce, ki so leta 1953 delali v podjetju več kakor 3 mesece, da v roku 3 mesecev pošljejo podjetju svoje točne naslove zaradi izplačila presežka plačnega sklada 2099

»ZELENGORA« AVTOREMONTNO PODJETJE

BEOGRAD, Nebojšina 34, telefon 41-998

PRODA

AVTOMOBILSKE DELE RENAULTA TIPE 208 D, FIATA TIPE 666 IN RAZNE OSTALE AVTOMOBILSKE DELE IN MATERIAL PO NAJNIZJIH CENAH

GENERALNA IN SREDNJA POPRAVILA VSEH MOTORNIH VOZIL

OPRAVLJAMO: VSA STROJNA DELA, EGALIZIRANJE ROČNIH OJNIC, KALJENJE — CEMENTIRANJE DELOV, VRTANJE BLOKOV, OBDELOVANJE LEZAJEV, BOBNOV IN DRUGA DELA

2150

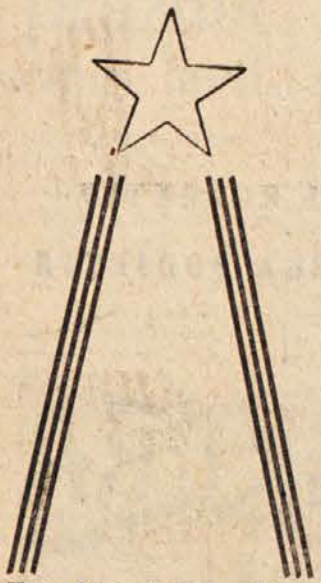
SVOJIM POTROŠNIKOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ČESTITAMO ZA PRAZNIK 1. MAJ!

Trgovsko podjetje

Narodni magazin

BEOGRAD, Knez Mihailova ulica 5

TELEFON 27-545, 25-801, 25-813

Vsem delovnim ljudem širom
naše domovine čestitajo
k Prazniku dela — 1. maju

**Ljudski odbor
mestne občine Tržič
Mestni komite ZKS
in občinski odbor
SZDL Tržič**

Bombažna predilnica in tkalnica

Tržič

DELOVNI
KOLEKTIV
ISKRENO
ČESTITA
VSEM
DELOVNIM
LJUDEM
K 1. MAJU
Z ŽELJO, DA
ZAVESTNO
PROSLAV-
LJAJO TA
TRADICIO-
NALNI,
BORBENI
DELAJSKI
PRAZNIKI!

Triglav

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE OBUTVE

1903 *Deke* 1953

Triglav

TRŽIČ

čestita vsem delovnim ljudem, svojim cenjenim odjemalcem ter članom
kolektiva v poslovalnicah širom po državi k Prazniku dela — 1. maju!

K Prazniku dela — 1. maju
čestita delovnemu ljudstvu

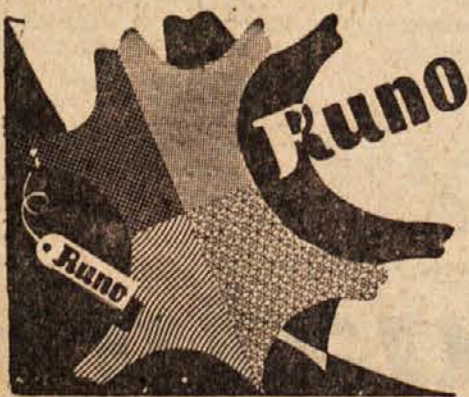
**Tovarna
kos in srpov
TRŽIČ**

Remont čevljarških strojev

KRANJ

vam popravi
vse vrste strojev
čevljarške industrije,
izdeluje in predeluje
sekalne nože
in vas oskrbi
z rezervnimi
deli in
fourniturami

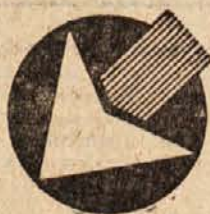
TOVARNA USNJA

Tržič

čestita vsem svojim odjemalcem in
delovnemu ljudstvu širom naše domo-
vine k delavskemu Prazniku — 1. maju!

PRVOVRSTNO
BELO
LEPENKO
NAROČAJTE
V

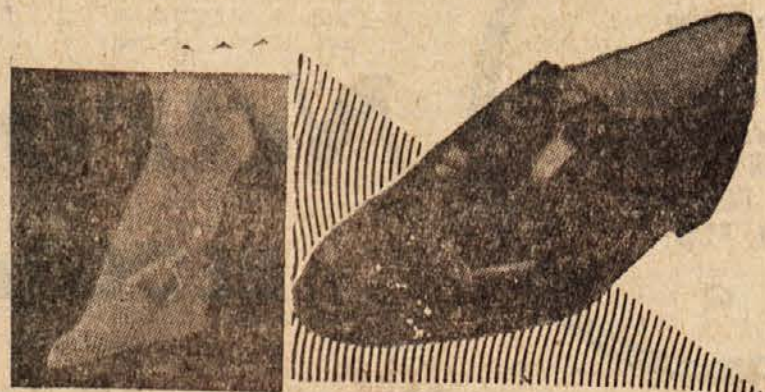
**TOVARNI
LEPENKE**

TRŽIČ

ŽIVEL PRVI MAJI!

DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE ČEVLJEV

Ljubelj TRŽIČ

ČESTITA
VSEM
SVOJIM
ODJEMALCEM
K DELOVNEMU
PRAZNIKU —
1. MAJU!

Elektroenergetski sistem LRS

s podjetji in enotami:

Elektrarna Brestanica	Elektro-Ljubljana okolica
Elektrarna Dravograd	Elektro-Maribor mesto
Elektrarna Fala	Elektro-Maribor okolica
Elektrarna Mariborski otok	Elektro-Novo mesto
Elektrarna Medvode	Elektro-Sežana
Elektrarna Moste	Elektro-Slovenjgradec
Elektrarna Sava-Kranj	Elektro-Tolmin
Soške elektrarne	Elektro-Trbovlje
Elektrarna Šoštanj v izgradnji	Elektro-Žirovnica
Elektrarna Trbovlje	
Elektrarna Velenje	Energetik rajona I, Ljubljana
Elektrarna Vuzenica v izgradnji z gradiliščem HE Vuhred	Energetik rajona II, Maribor
	Energetik rajona III, Kranj
	Energetik rajona IV, Celje
	Energetik rajona V, Kanal ob Soči
Elektro-Celje	
Elektro-Gorica	Elektrogospodarska šola
Elektro-Kočevje	Cerkno pri Idriji
Elektro-Kranj	Elektrogospodarska šola
Elektro-Krško	Maribor
Elektro-Ljubljana mesto	

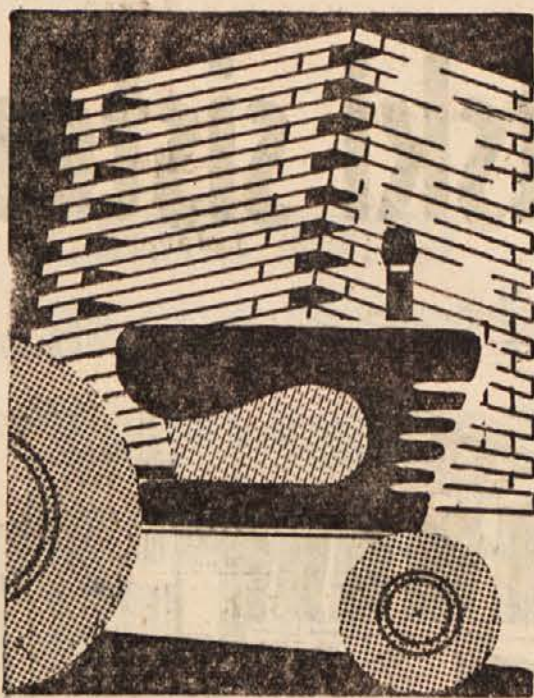
37 elektrarn sistema je v letu 1953 proizvedlo preko ene milijarde kilovatnih ur električne energije. Ta energija se je pretakala po 850 km dolgi mreži napetosti 110—50 tisoč voltov, po 3720 km dolgi mreži 50—2 tisoč voltov, transformirala v 36 razdelilnih in 1500 napajalnih transformatorskih postajah. V 3700 elektrificiranih krajih Slovenije, je preko 7420 km dolge nizkonapetostne mreže prejemale pogonsko moč naših elektrarn 261.000 odjemalcev.

želi vsem mnogo uspeha za delavski praznik 1. MAJ

Rudnik
rjavega
premoga

ZABUKOVCA

Nudimo kvaliteten
rjavi premog po
konkurenčnih cenah.
Živel 1. maj, Praznik
dela!

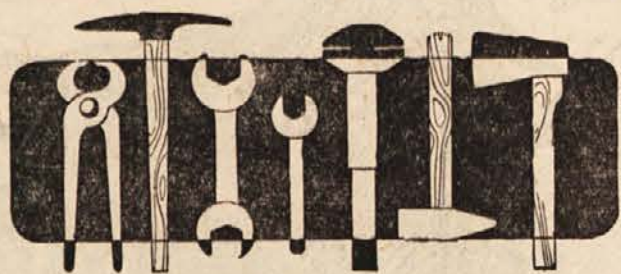
Okrajna združna zveza
in trgovsko podjetje OZZ
Šmartno ob Paki

čestita k delavskemu
Prazniku 1. maju vsem
delovnim kolektivom,
zadružnikom, odjemalcem
in dobaviteljem.

Nudimo in kupujemo vse vrste lesa, gradbeni
material, umetna gnojila, zaščitna sredstva,
vse vrste motornih in ostalih kmetijskih
strojev. Delovni kolektiv.

Tovarna kovanega orodja Zreče

ima stalno na zalogi kvalitetne izdelke bogatega asorti-
mana in lahko vsak čas zadovolji kupca vsakega poklica.
Mehanična delavnica in vozni park opremljena z orodjem
znamke Zreče je ekspeditivna, kajti njihov delovni pripo-
moček je priročen in soliden. • Kolektiv podjetja se bo
tudi v bodoče trudil, da zadovolji svoje potrošnike
Obenem jim čestita k Prazniku delovnih ljudi 1. maju

Odlični so proizvodi tovarne

Usnja

Rečice ob Savinji

in sicer: oblačilno usnje,
okvirno usnje, vegetabilno in
krom mastno usnje.

Živel 1. maj!

Vsem svojim dobaviteljem in odje-
malcem kakor tudi vsem delovnim
ljudem čestita kolektiv

**Usnjarskega
Remonta**

Slovenske Konjice

ter se priporoča.

Kmetijska zadruga

Vitanje

čestita Prazniku
dela ter se
priporoča!

Trgovinska zbornica
za okraj Šoštanj,

sedež Šmartno ob Paki

želi vsem svojim članom in drugim
okrajnim in mesnim zbornicam LRS
k Prazniku dela 1. maju 1954 obilo
poslovnih uspehov v nadaljnjem razvoju
socialističnega trgovanja.

Izdelujemo blago za moške in
ženske obleke, blago za plašče,
hubertus, volnene odeje itd. Cene
zmerne

**„Volna“
LAŠKO**

Živel 1. maj, Praznik dela!

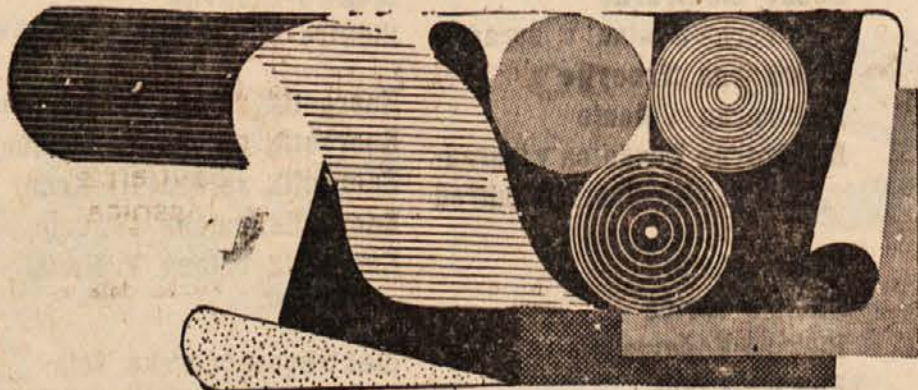

Delovni kolektiv

**Sladkogorske tovarne kartona
in papirja Sladki vrh**

čestita vsem delovnim ljudem za 1. maj, Praznik dela!

Proizvaja: vse vrste ovojnih papirjev za trgovsko mrežo in specialne kartone za industrijo.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA LAŠKO

nudi svojim cenjenim odjemalcem visokovredni oligo-
censki premog po konkurenčnih cenah. Istočasno jim
želi celoten delovni kolektiv obilo uspehov k delav-
skemu Prazniku.

Tovarna lesovine in lepenke Ceršak

Izdeluje:

rjavo ročno lepenko, sivo ročno lepenko, kovček lepenko
in specialno lepenko po naročilu.

Čestitamo vsem delovnim kolektivom naše socialistične
domovine k Prazniku dela — 1. maju!

Delovni kolektiv

Mestni ljudski odbor mesta Celja

čestita
vsem delovnim
ljudem
k Prazniku dela

Okrajni komite ZKS Celje,
Okrajni odbor SZDL Celje,
Okrajni komite LMS Celje,
Okrajni odbor ZB Celje

čestitajo vsemu delovnemu ljudstvu k Prazniku dela

ELEKTRO
RADIO
CENTER
CELJE

KOLEKTIV

ELEKTRO RADIO CENTRA CELJE

čestita k Prazniku dela.

Okrajni ljudski odbor Celje-okolica

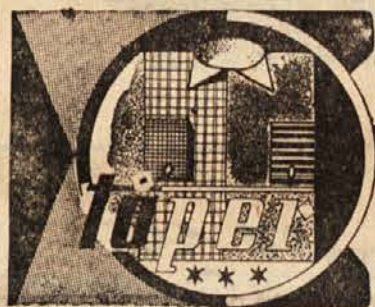
ČESTITA K PRAZNIKU DELA

SLIKARSTVO DOM-CELJE

Izvršujemo vsa
škoflikarska in
pleskarska dela
po konkurenčnih
cenah.

ŽELIMO VESELO PRAZNOVANJE 1. MAJA

Tovarna
perila,
konfekcije,
prešitih odelj
ter pletenin

Toper celje

čestita k dnevu
delavskega Praznika 1. maju.

Kovinsko podjetje

Celje, Vodnikova 6
Telefon 21-56

IZDELUJEMO: kaleriferje, ventilatorje, klima naprave,
boilerje, tlačne kotle vseh vrst, velikosti in izvedb,
električne kaleriferje, kondenzne lončice od 1/2" do 2"
kleparske prilobne stroje, sušilne naprave in podobno,
IZVRŠUJEMO: montaže vseh vrst centralnih kurjav in
sanitarnih naprav ter vsa stavbna kleparska dela.

Naročila Izvršujemo hitro in solidno!

Živel 1. maj — Praznik dela.

Vsem delovnim kolektivom, investorjem
in p. slovnim prij. teljem čestita
k Prazniku delovnega
ljudstva 1. maju

S.G.P. Staubenik Celje

ter se za nadaljnja
dela in poslovne
odnose priporoča.

Železarna Štore

Štore pri Celju

Telefon 21-08, Celje ali Štore 1, teleprinter 03318.

proizvaja: valjane proizvode, okroglo
odličato in betonsvo železo,
strojno litino, lito, železne cev, je-
karske in kovaške kokile, vse vrste
valjev iz trde litine, kvaliterno ša-
motno opeko in šamotni malter.

Zahtevajte katalog naših izdelkov

Vsem delovnim kolektivom, našim dobaviteljem in odjemalcem čestitamo k delavskemu Prazniku 1. maju.

TRGOVSKO PODJETJE

OZZ VINO

CELJE, ZIDANŠKOVA 1

ZBIRNE KLETI: Slovenj Gradec, Slovenske Konjice, Misljinje

Želi vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem
veselo praznovanje delavskega Praznika

Občinska podjetja Žalec

Gradbeno podjetje — Elektrožaga — Pečarski
obrat — Gostinstvo — Buffet — Čevljarna —
Damska šivalnica — Knjigarna — Mesnica —
Pekarna

se priporočajo s svojimi uslugami in izdelki ter čestitajo k Prazniku dela svojim odjemalcem

Mlinsko podjetje, Celje

s svojimi obrati Medlog, Vrbje, Šempeter, Konjice, Zagorje
in Sevnica, nudi vsem svojim cenjenim odjemalcem vedno
vse vrste mlevskih izdelkov, ter predeluje obenem
vse vrste žitaric

Želi vsem delovnim ljudem Jugoslavije ob Prazniku
delovnih ljudi čimveč uspeha.

Zlatarna Celje

Izdelovanje zlatega in srebrnega nakita
ter srebrnega jedilnega pribora,

Čestitamo vsem delovnim ljudem k Prazniku dela!

Kmetiška zadruga

Šentjur pri Celju

čestita k Prazniku dela
vsem delovnim ljudem.

Edini izvoznik svetovno znanega slovenskega štajerskega hmelja iz Savinjske doline

HMEZAD

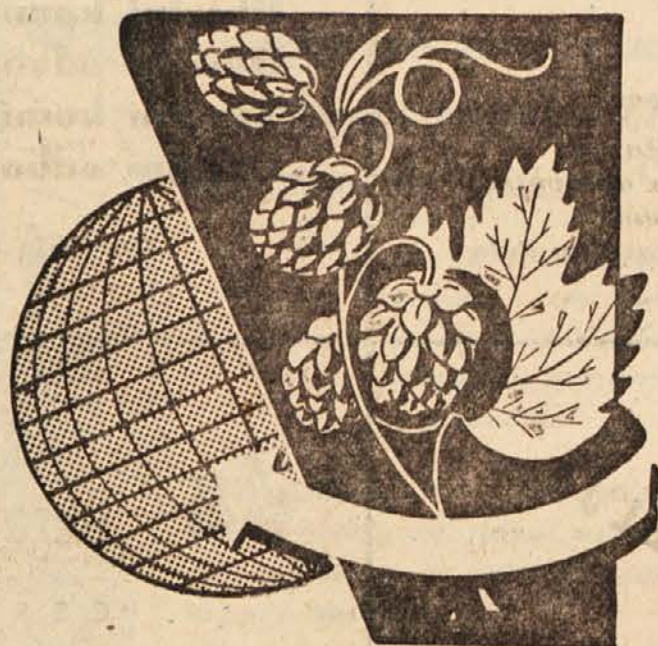
zadružno trgovsko podjetje za izvoz hmelja

ŽALEC
SLOVENIJA - JUGOSLAVIJA

Brzjav: Hmezad Žalec telefon: 22 in 18

Lastna skladišča v izmeri 15.000 m² z modernimi napravami za prepariranje in pakiranje hmelja

ŽIVEL PRVI MAJ — PRAZNIK DELA

Emailirano kuhinjsko posodo

- pocinkano, brušeno ter pokositreno posodo
- kopalne kadi
- pralnike, eno- in dvodelne stonske vodnjake
- izplakovalnike
- radiatorje in kotle za centralno kurjavo
- emailirane senčnike

proizvaja v neprekosljivi kvaliteti

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE-CELJE

Brzjav: EMAJL, CELJE

Telefon: 22-71

Zahtevajte ponudbe!

Vsem zadružnikom čestita

Okrajna zadružna zveza Celje

ob priliki delavskega Praznika 1 maja

PLINARNA-VODOVOD

CELJE nudi koks za kurjavo
in katran za premaze

Čestitamo k delavskemu Prazniku 1. maju!

Mizarstvo-vrbopletarstvo Invalidsko podjetje Polzela

izdeluje sobna kakor tudi stavbena pohištva v vrbopletarstvu in vse vrbopletarske izdelke. Izdelava prvovrstna in cenovno ugodna, istočasno čestitamo svojim odjemalcem kakor ostalim kolektivom k Prvemumu maju

Strojna finomehanika

Opremljamo fotolaboratorije za fotografijo in fotogrametrijo, izdelujemo vsa v to stroko spadajoča dela in ostala dela finomehanike

Celje

Čestitamo k Prazniku dela!

Kolektiv Trgovskega podjetja

„Žitar“ Celje

čestita osem kolektivom k delavskemu Prazniku 1. maju in želi mnogo uspehov pri nadaljnjem delu v izgradnji socializma!

Dobavljamo vse vrste žit in mlevskih izdelkov franko razkladalna postaja pri vagonem odjemu in se priporočamo

Kolektiv

Tovarne organskih barvil-Celje

iskreno čestita vsemu delovnemu ljudstvu k Prazniku 1. maju

Proizvaja in nudi tekstilni industriji: žveplena »Tobaton« barvila, reduktivna »Tobanon« barvila, kislila »Tobacid« barvila ter razne intermediate

Državno trgovsko podjetje „Savinjski magazin“ Žalec

Vam nudi v vseh svojih poslovnih in v Savinjski dolini razne vrste specializirane, manufakturne in galanterijskega blaga po konkurenčnih cenah
Živi 1. maj!

NE POZABITEI „SAD“, tovarna za predelavo sadja

proizvaja prvovrstne sadne sokove, marmelade, druge sadne izdelke in najfinejša žganja vseh vrst. Repričajte se v obliki poskusnega naročila

Ob priliki delavskega Praznika 1. maja želi delovni kolektiv tovarne za predelavo sadja „Sad“ Celje vsem delovnim ljudem naše domovine obilo uspehov pri nadaljnjem delu

„SAD“ TOVARNA ZA PREDELAVO SADJA CELJE

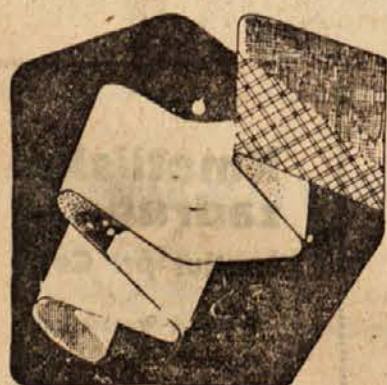
K Prazniku dela čestitamo vsem svojim poslovnim prijateljem in delovnim kolektivom

TOVARNA KOGAVIC

Kupujte naše proizvode samo z zaščitnim znakom!

Polzela

Tekstilna tovarna ŠEMPETER v Savinjski dolini

izdeluje

provrstno beljeno platno za domače in tuje tržišče

Čestita

k PRAZNIKU DELA

K delavskemu Prazniku 1. maja čestita vsem delovnim ljudem

KOLEKTIV KERAMICNE INJSTRRIJE LIBOJE

Izdelujemo vse vrste keramično posodo, sanitarna naprave okraske itd.

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE KOVINSKIH IZDELKOV IN LIJARNE FUŽINE PRIVIČANJU

čestita vsem svojim cenjenim odjemalcem in bratskim kolektivom k Prazniku delovnega ljudstva. Kakor so sedaj, tako ud v bodoče se bomo r. dili rudit kv. litatne zdelke kovanege kmetijske orodja in odli. tkov sive litine po želi in aroč. ih ter po dnevnih cenah. Na zalogi in amo vse vrste kovanege kmetijskega orodja in odli. tkov iz sive litine

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR ŠMARTNO OB PAKI

čestita

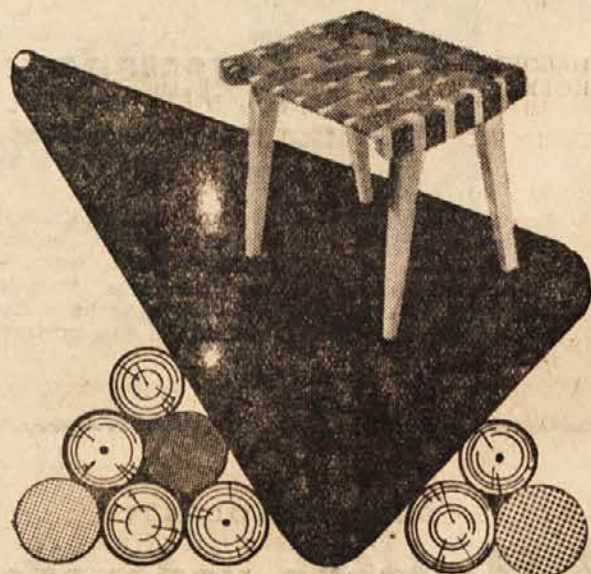
vsem delovnim ljudem k 1. maju, Prazniku dela

Iste čestitke izražamo vsem turistom, ki obiskujejo naše lepe Mozirske planine

delovni kolektiv

**Lesno
industrijskega podjetja
Mar bor, Ulica talca v 7**

s svojimi obrati Drava, Maribor, meljska cesta
Ruše, Podvleka, Lovrenc na Pohorju, Ptuj, Lju-
tomer, Radgona

čestita vsem delovnim kolektivom za Praznik dela 1.maj

Za Praznik delovnega
ljudstva je kolektiv

**Trgovskega
doma
Slovenske Konjice**

pripravil bogato izbrano
vseh potrebščin
za prijetno praznovanje
1. maja.
In ob tej priliki čestita
vsem poslovnim
prijeteljem.

**Trgovski dom
Slovenske Konjice**

Delovni kolektiv
**mestne plinarne,
Maribor**

želi vsem
delovnim kolektivom
za delavski Praznik 1. maj
mnoogo uspehov na polju
socialističnih zmag.

vsem delovnim ljudem socialistične domovine čestita
k 1. maju delovni kolektiv Trgovskega podjetja

ZRNO, Maribor

Telefon 31-09

Nudimo žita in mlevske izdelke v najboljši kvaliteti in po
ugodnih pogojih. Odkupujemo od kmetijskih zadrug vseh
vrst žitaric in stročnic.

K Prazniku vseh delovnih ljudi 1. maju
čestitamo in se priporočamo za na-
daljnje sodelovanje. — Izdelujemo:
vse za šolo, pisarno in dom — šolske
zvezke, trgovske knjige, risalne sklade,
risanke, lampione, albume, razne
bloke, vse vrste raster papirja, razne
mape, mognone, tase, krožnike, razne
kartone prevlečene in neprevlečene,
špecerijske vrečice, razno embalažo
iz papirja, kartona in lepenke, lekar-
niške škatle, rednike, notese itd. —
Kupujte izdelke z zaščitnim znakom:

**Industrija papirnatih izdelkov
Maribor
Koroška cesta 5**

**Mlinsko podjetje
Maribor**

mlin in tovarna testenin
Meljska c. 19

nudi cenjenim odjemalcem prvovrstne tes-
tonine vseh vrst ter mlevske izdelke po
konkurenčnih cenah.
Čestitamo vsem delovnim ljudem naše so-
cialistične domovine k delavskemu Pra-
zniku 1. maju.

OPREMA
INDUSTRIJA LESNIH PROIZVODOV
MARIBOR
PARTIZANSKA CESTA 15
TELEFON 25-43, 30-66

Proizvajamo: sobne in kuhinj-
sko pohištvo, stavbeno pohištvo,
pisarniško in šolsko pohištvo,
tapecirano pohištvo, žične vlož-
ke, prešite odeje. Opremljamo
hotele in domove.

Naj živi 1. maj
Praznik delavcev vsega sveta!

Kolektiv

**podjetja za impregnacijo lesa,
Hoče pri Mariboru**

Čestita k Prazniku dela vsemu delovnemu ljudstvu z geslom: Vse za socializem —
za boljšo bodočnost!

Sporočamo Gozdnim gospodarstvom in Kmetijskim zadrugam, da kupujemo TT
in E drogove v neomejenih količinah po dnevnih cenah

Trgovsko podjetje

Hrana
MARIBOR, Glavni trg 16

Čestita ob Prazniku dela vsem svojim odje-
malcem in dobaviteljem ter se še nadalje
priporoča za ugodno medsebojno poslovanje

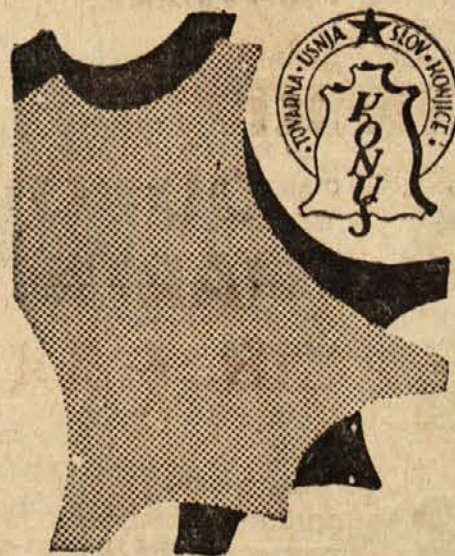
Vsem delovnim kolektivom kakor tudi svojim cenjenim odjemalcem želi ob 1. maju
1954 obilo uspeha v bodočem delu

Veletrgovina z železnino in tehničnim materialom

ŽELEZNINA
MARIBOR, Partizanska cesta 34

**Lesno industrijsko podjetje
Slovenske Konjice**

čestita vsem svojim dobaviteljem
in odjemalcem, kakor tudi vsemu
delovnemu ljudstvu k Prazniku
dela. — Priporočamo se!

Tovarna usnja
KONUS

Slovenske Konjice

Telefonski naslov KONUS, Slov. Konjice, Tel. št. 1

USNJARNA UMETNO USNJE, JERMENARNA, PIKERIJA

USNJARNA: vegetabilno, kromno in kombinirano
podplatno, zgornje in tehnično usnje,

UMETNO USNJE: v posebnem oddelku proizvaja
umetno usnje za notranjke, opetnice in pod-
plate za hišne čevlje.

JERMENARNA: vegetabilno, kromno in kombinirano
pogonsko jermenje vseh vrst, v vseh dimen-
zijah in specialnih izdelavih, šivalno jer-
menje in specialne športne vezi.

PIKERIJA: tekstilne utenzilije vseh vrst za potrebo
tekstilne industrije.

PREDSTAVNIŠTVA IN TRGOVINE:
Ljubljana, Gospodarska cesta 2
Beograd, Knez Mihajlova 47
Novi Sad, A. Rankovičeva 10
Ptuj, Jadranska 15

Vsem svojim sodelavcem, odjemalcem in delovnim kolektivom čestitamo k Prazniku dela

**Industrija
metalnih
polizdelkov
Slovenska Bistrica**

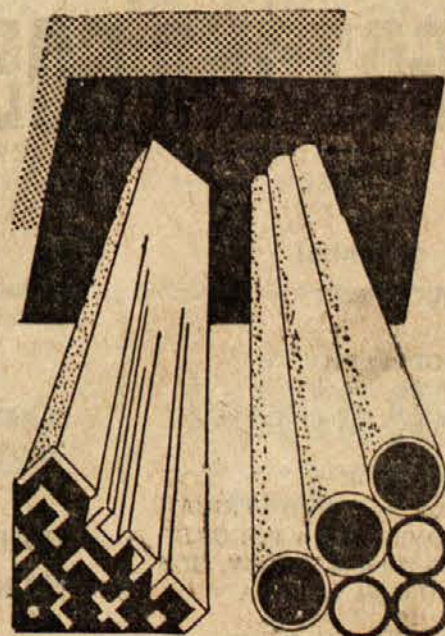
pošilja ob Prazniku 1. maju vsem delovnim
kolektivom borbene pozdrave!

IZDELUJEMO:

BAKRENE valje in vlečne žice, vrvi, profile
in cevi, počevino in trakove ter
lokomotivska kurišča.

ALUMINIJASTE žice, aluminij — jeklene
vrvi, profile in cevi, pločevino in
trakove.

MEDININASTE žice, profile in cevi, ploče-
vino in trakove ter vse ostale legu-
re barvastih kovin.

Mizarstvo Divača

čestita za delavski praznik 1. maj vsemu delovnemu ljudstvu naše socialistične države!

Izdelujemo raznovrstno pohištvo po ugodnih cenah. Sprejemamo tudi posamezna naročila in se vljudno priporočamo.

Z OBRATI
v Dutovljah
in Dolu pri
Repentaboru

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNE ČEVLJEV

Želi vsem kolektivom in delovnim ljudem ob prazniku dela mnogo uspehov pri graditvi naše boljše bodočnosti!

Izdelujemo vse vrste kvalitetne galanterijske in specialne obutve. — Zahtevajte naše brezkonkurenčne ponudbe!

Maribor, Gregorčičeva 24
telefon 25-72

DELOVNI KOLEKTIV

Železarne Ruše

CESTITA
VSEM DELOVNIM LJUDEM
NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE
ZA PRAZNIK DELA!

»SVILA«

MARIBOR

CESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
NAŠE DOMOVINE TER POSLOVNIM
ODJEMALCEM OB NAJVEČJEM
PRAZNIKU DELA — 1. MAJU!

DELOVNI
KOLEKTIV

hotela »ZAMORC« gostilne »POHORC«

čestita vsem svojim gostom in vsem delovnim ljudem za praznik dela — 1. maj! Svojim cenjenim gostom nudi vsak čas topla in mrzla jedila ter pristna štajerska in dalmatinska vina. V našem hotelu so na razpolago lepe, sončne sobe s toplo in hladno tekočo vodo. — Cene zmerne, postrežba solidna!

DELOVNI
KOLEKTIV
PODJETJA

»Tunelogradnja«

BEOGRAD, Gospodara Vučića 5
Telefon 42-816

čestita vsem svojim poslovnim prijateljem in delavcem naše države za praznik dela 1. maj z željo, da s skupnimi napori dosežemo še večje uspehe pri graditvi naše socialistične domovine!

»SAPONIA«, OSIJEK
Tovarna mila — kozmetičnih in kemičnih proizvodov
Vsem delovnim kolektivom širom naše države
želimo prijetne prvomajske praznike

DELOVNI KOLEKTIV

Mestnega vodovoda

MARIBOR

čestita vsemu delovnemu ljudstvu
za največji praznik — PRVI MAJI

Prevezamo stavbena kleparska in galanterijska dela, montažo električnih in drugih vodnih črpalk. — Izvršujemo specialne strelvodne naprave in vsa v navedeno stroko spadajoča dela in popravila solidno, hitro in poceni.

Vsem graditeljem socializma
čestitamo k prazniku dela!
KOLEKTIV

Se priporoča:

DRŽAVNI OBRтни MOJSTER
KLINAR STANKO
MARIBOR

DELOVNI KOLEKTIV

ZADRUŽNE MLEKARNE MARIBOR

ŽELI VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
OB PRAZNIKU DELA — 1. MAJU — MNOGO USPEHOV
PRI IZGRADNJI SOCIALIZMA!

»Jugoalko«

MARIBOR

čestita ob prazniku dela vsem
delovnim kolektivom socialistične
Jugoslavije!

PREHRAMBENA INDUSTRIJA

Vse naše proizvode, kot sadne sokove in alkoholne pijače, pivo ter najnovejši proizvod: kavni nadomestek »Cikorka« in sirišče v tekočini dobite po najnižjih dnevni cenah. — S svojimi proizvodi se priporoča

KOLEKTIV

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNE POHIŠTVA

V MARIBORU

CESTITA VSEM
DELOVNIM KOLEKTIVOM
SIROM NAŠE DOMOVINE
OB NAJVEČJEM DELAVSKEM
PRAZNIKU — 1. MAJU!
KOLEKTIV

DELOVNI KOLEKTIV GRADBENEGA PODJETJA

»OBNOVA«

MARIBOR, Tržaška cesta 99

CESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
ZA PRAZNIK DELA — 1. MAJU!

Izvršujemo vsa gradbena dela po konkurenčnih cenah ter se priporočamo.

KOLEKTIV

LJUDSKI ODBOR
MESTNE OBČINE
SLOV. BISTRICA

CESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
ZA PRAZNIK DELA — 1. MAJU!

UPRAVA GROSISTIČNEGA PODJETJA

»KOVINAR«

PIVKA NA KRASU

s poslovalnicami:

čestita za delavski praznik —
1. maj 1954! Priporočamo* se
s hitro in solidno postrežbo in
najnižjimi dnevnimi cenami.

POSTOJNA
SEŽANA
SOLKAN
ILIRSKA
BISTRICA

GOZDNO GOSPODARSTVO

MARIBOR

z gozdnimi
upravami:

PODVELKA
RUŠE
OPLOTNICA
PTUJ
MARIBOR
SLOVENSKA BISTRICA
LOVRENC NA POHORJU
GRADIŠČE V SLOV. GOR.
MURSKA SOBOTA

pogozduje, pomlajuje, redči, čisti in varuje pred gozdnimi škodljivci ter izkorišča gozdove splošnega ljudskega premoženja.

Vsem borcem za socializem in poslovnim prijateljem čestita ob prazniku dela!

KOLEKTIV GOZDNEGA GOSPODARSTVA
MARIBOR

V želji po napredku in za dosego boljše bodočnosti bomo dosledno izvajali dnevne delovne naloge. Naj živi 1. maj — praznik delovnih ljudi!

DELOVNI KOLEKTIV

Tovarne dušika Ruše

Proizvajamo:

KARBID
FEROKROM SURAFINE
FEROKROM CARBURE 6—10%
ZA KEMIČNE SVRHE
CIANAMID
NITROFOSKAL
KORUND
CIANID ZA DEZINSEKCIJO
IN DERATIZACIJO
AMONIAK
AMONSULFAT
AMONIAČNO VODICO
KISIK
DISSOUS PLIN
OGLJIKOVO KISLINO
KOMPRIMIRANI ZRAK
DUŠIK

Vsem delovnim
ljudem širom
naše domovine
čestita k Prazniku

1. maju

Občinski ljudski odbor ŽIRI

Kolektiv Državnega Elektro-
Kovinskega podjetja

„MOTOR“
ŠKOFJA LOKA

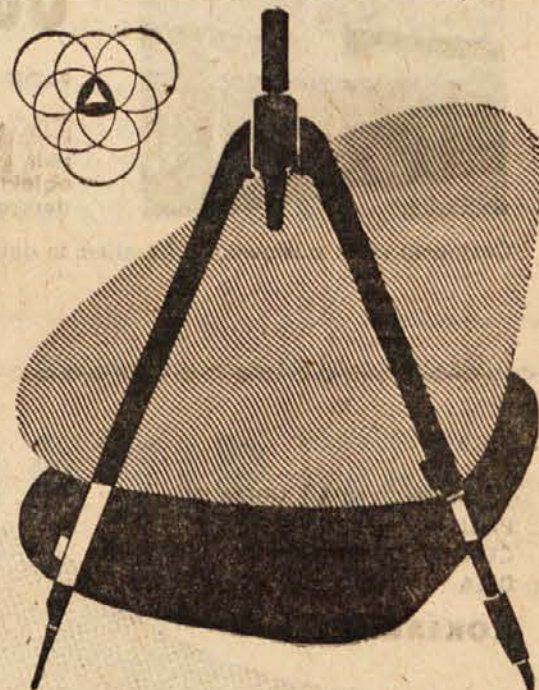
čestita k delovnemu Prazniku 1. maju
vsem delovnim ljudem širom naše domovine

Ljudski odbor mestne občine
Mestni občinski komite ZKS
in Mestni občinski odbor SZD
ŠKOFJA LOKA

čestitajo vsem delovnim ljudem širom naše so-
cialistične domovine k Prazniku dela 1. maju 1954
in jim želijo še večjih uspehov pri nadaljnjem delu

Obrtna proizvajalna
in predelovalna
zadruga kovinarjev
z o. j.

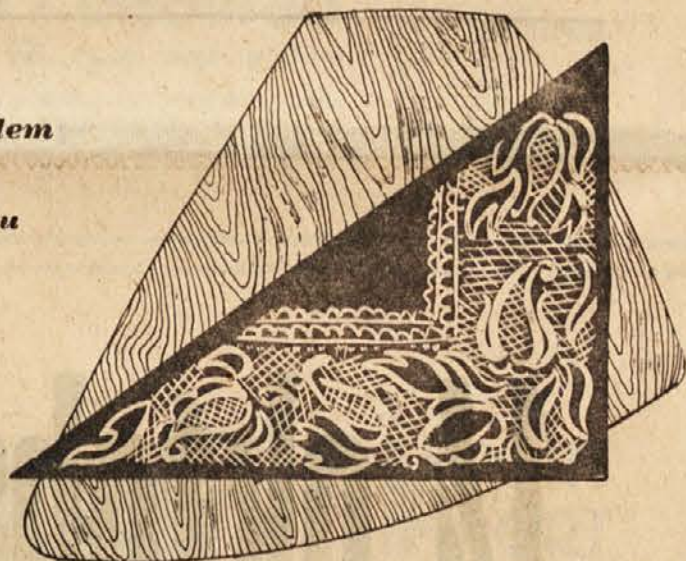
„NIKO“
ŽELEZNIKI

čestita k Prazniku dela 1. maju

Kmetijska zadruga ŽIRI

Vsem delovnim ljudem
naše domovine
čestitamo k prazniku
delovnega ljudstva

KMETIJSKA ZADRUGA
ČEŠNJICA
P. ŽELEZNIKI

s svojimi
lesnopredelovalnimi obrati

★
čestita
vsem delovnim ljudem
in kolektivom
za delavski Praznik
1. maj

★

K delovnemu Prazniku
1. maju čestita vsem
delovnim kolektivom

„Alpina“
tovarna čevljev
Žiri

Delovni kolektiv
tovarne mlinskih strojev
»MLINOSTROJ«
Domžale

čestita
k delavskemu Prazniku
1. maju 1954 ter se pripo-
roča svojim odjemalcem

CELULOZA

Delovni kolektiv

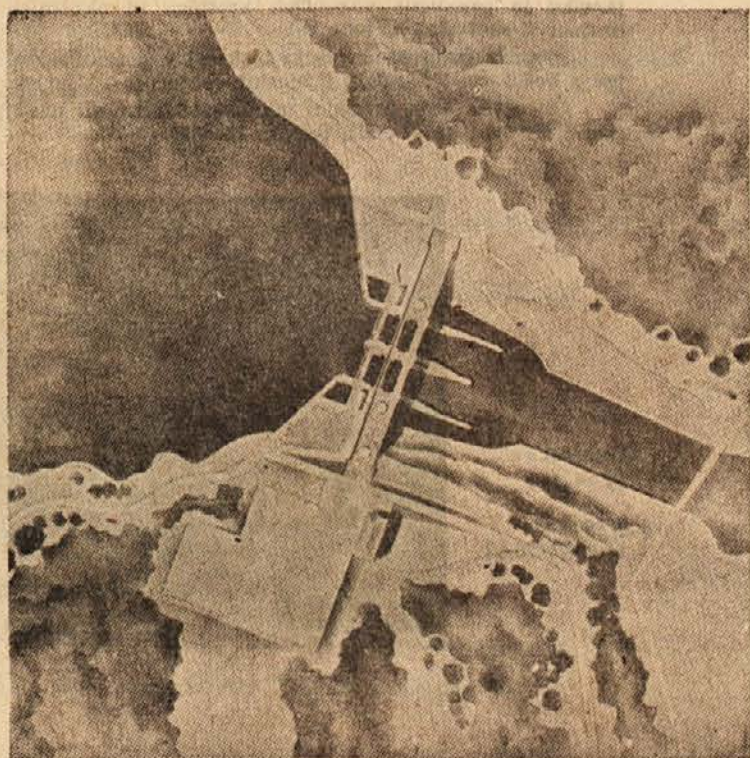
Tovarne celuloze in pinotana
Goričane pri Medvodah

čestita vsemu delovnemu ljudstvu širom naše
domovine za delavski Praznik 1. maj 1954

Dejovni kolektiv

Elektrarne
MEDVODE

čest ta
vsemu delovnemu
ljudstvu širom naše
domovine za delov-
ni Praznik 1. maj 1954

Papirnica Količevo

želi vsem delovnim kolektivom
kakor svojim odjemalcem ob 1. maju 1954
obilno uspeha v bodočem delu

KRAJEVNO PODJETJE

MINERAL

eksploatacija gorske krede
BOHINJSKA BISTRICA

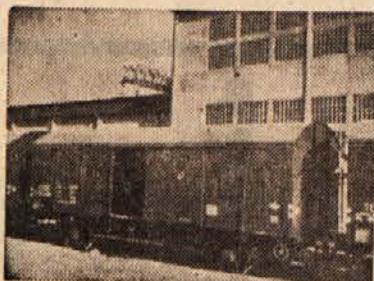
čestita vsem sorodnim podjetjem
in vsem delovnim ljudem k
mednarodnemu prazniku. - Naj
živi Prvi maj!

S kvaliteto naših proizvodov boste
tudi v bodoče kar najbolj zadovoljni

TOVARNA VAGONOV
IN ZELEZNIH
KONSTRUKCIJ

Dragoslav Djordjević -

Goša PALANKA SMEDEREVSKA

PROJEKTIRA IN IZDELUJE:

vse vrste potniških in tovornih vagonov, kakor tudi specialnih vagonov; vse vrste železnih konstrukcij za mostove in industrijske objekte; tramvaje, potniške avtobuse in rudarske vagončke vseh vrst

Čestitamo vsem poslovnim prijateljem in del. kolektivom za Praznik dela — 1. maj

Industrija škroba

V JABUKI

Sever

- EXPORT
- IMPORT

Centrala SENTA
Telefon: 25-55

Predstavništvo:
BEOGRAD, Lol. Ribara 3
Telefon: 20-058

ČESTITA VSEM SVOJIM KUP-
CEM IN DOBAVITELJEM ZA
1. MAJ — PRAZNIK DELOVNE-
GA LJUDSTVA IN ŽELI MNOGO
USPEHA PRI BODOČEM DELU!

Vsem poslovnim prijateljem
čestitamo za Praznik dela —
1. MAJ 1951!

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN
POSLOVNIM PRIJATELJEM
ČESTITA ZA PRAZNIK
DELA — 1. MAJ

KOKSARNA

Boris Kidrič

IUKAVAC

Kinematografi!

Prodajalna podjetja
za izposojanje filmov

MORAVA

BEOGRAD, Knez Mihailova 19/1

vam nudi po najugodnejših cenah: kinoobjektive 25 W, kinozvočnike 25 W, kinozrcala 170 do 350 mm, usmernike 25 in 75 A z dušilko, previjače 1200 m, kabinska okna in biljur stekla, elektronke, usmerjevalke, vse vrste kinoobjektivov navadne in modre optike, vse vrste zobatih koles za kinoprojektorje, vse vrste okenc in sank za kinoprojektorje, vse vrste foto celic in tonskih žarnic, vse vrste kinoogljia v vseh dimenzijah.

Nabavljamo nove in posredujemo prodajo starih aparatov. Dajemo strokovne nasvete za gradnjo novih kinematografov, kakor tudi za porabo kinomateriala in vsega ostalega.

Čestitamo vsem svojim poslovnim prijateljem za Praznik dela 1. maj.

Rudnik in železarna VAREŠ

Čestitata vsem svojim poslovnim prijateljem in ostalim kolektivom naše države za mednarodni Praznik dela 1. maj.

Proizvaja železne rude: hematit, siderit in limonit; surovo železo: belo in sivo; litoželezne vodovodne cevi, fazonске kose in armature 20 do 700 mm; kanalizacijsko litino: razne vrste kanalskih pokrovov in mrež, okvire za muljne kanale, sifone za vodovode itd., vse po obstoječih normalijah ali po poslanih načrtih; trgovsko litino: razne vrste litoželeznih peči, štedilnikov, plošč in okvirov, vrat za dimnike, koles za samokolnice in pluge; kokilno litino: vse vrste kokil in kokilnih plošč za jeklarne; strojno litino: vse vrste strojnih delov iz sive litine po poslanih načrtih ali vzorcih; centrifugalne črpalke s pripadajočimi armaturami. V naših delavnicah rezkamo različna zobna kolesa. Izdelava solidna, cene zmerno, dobavni roki ugodni. — Za navodila in naročila se obračajte na: RUDNIK IN ŽELEZARNA VAREŠ, telefon 7 in 5. Brzjavni naslov: Železara.

Interkommerce

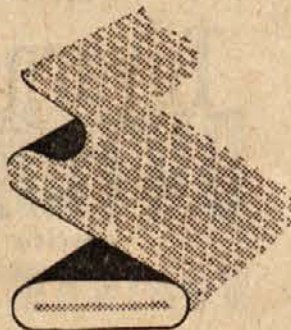
GENERALNA TRGOVSKA ZASTOPSTVA

BEOGRAD

Terazije 29/III Telefon 25-305

čestita delovnim kolektivom, zadrugam, uradom in ustanovam, kakor tudi vsem ostalim poslovnim prijateljem za mednarodni Praznik dela — 1. maj

Svojim poslovnim prijateljem in vsem delovnim ljudem čestita za Praznik dela — 1. maj

Tovarna volnenih tkanin vučje

ŽELEZN. POSTAJA LESKOVAC
Telefon: Vučje 2

Nudimo bogato izbiro vseh vrst volnenih tkanin prvovrstne kakovosti v najokusnejših barvah in desenh za vsak letni čas po ugodnih cenah

14. oktobar

TOVARNA GRADBENIH IN RUDARSKIH NAPRAV

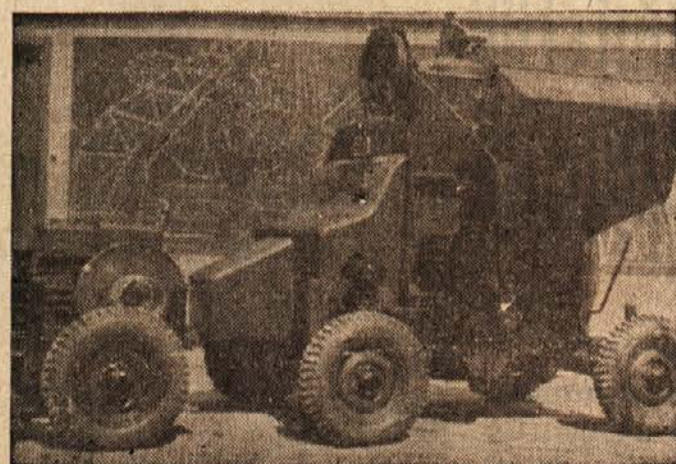
KRUŠEVAC

čestita svojim poslovnim prijateljem in ostalim delovnim ljudem naše socialistične skupnosti za Praznik dela 1. maj in želi popoln uspeh pri delu.

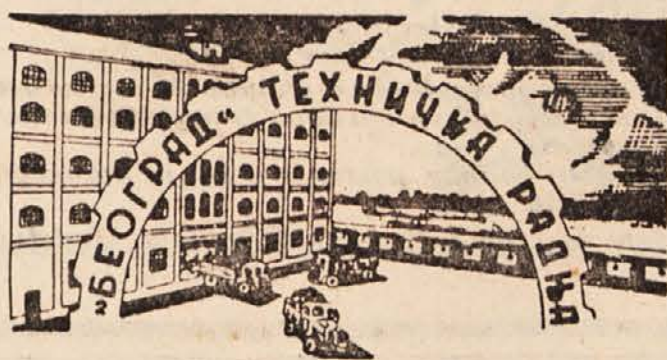
Proizvajamo: univerzalne bagerje z zajemalnimi košarami do 1 m³, motorne valjarje, 12 tonske, z Diesel motorjem, betonske mešalce, 250 litrske, košare z nakladalnim mostom, industrijske dvorane, mostove in ostale železne konstrukcije, bunkerje, cevovode od 300 do 3000 mm, kakor tudi druge pločevinaste konstrukcije, razne vrste transporterjev in elevatorjev, janske in prekučne vagončke, kretnice in okretnice za dekoviljski tir, linijski tt-material, tirfene itd.

Pripravljamo proizvodnjo traktorjev goseničarjev, buldožerjev, bagerjev s košarami 0,50 m³ in 6 tonskih motornih valjarjev.

Obvestila daje prodajni oddelek tovarne ali naša poslovalnica v Beogradu, Francuska 37 a/III, telefon 22-534.

Telefon
38 in 141
Brzjavni:
14 OKTOBAR

Tehnična
poslovalnica

»BEOGRAD«

BEOGRAD — JEVREJSKA 32

Telefoni: direktor 23-836, uvoz 23-664,
komercial. 26-491, knjigovodstvo 27-339

Obveščamo svoje cenjene poslovne prijatelje, da je skladišče iz panog 114, 115, 117 in 119 dobro založeno s sortiranim blagom, ki ga dobavljamo po najugodnejših cenah.

V naši ogledni prodajalni v KNEZ MIHAILOVI ULICI 33 lahko nabavite vse tehnično in elektrotehnično blago domačega in tujega izvora.

Naše močno razširjene poslovne zveze z renomiranimi inozemskimi tvrdkami vam po najugodnejših pogojih omogočajo nabavo vseh orodnih strojev, tehničnega blaga in elektrotehničnega materiala za nizko in visoko napetost.

DELOVNI KOLEKTIV TEHNIČNE POSLOVALNICE »BEOGRAD« ČESTITA ZA PRVOMAJSKI PRAZNIK IN ŽELI VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN DELOVNIM LJUDEM NAŠE DOMOVINE POLNO USPEHA PRI BODOČEM DELU ★ ŽIVEL PRVI MAJ!

2622

KOLEKTIV KOVINSKEGA INDUSTRIJSKEGA PODJETJA

»Proleter« - Beograd

LAZAREVAČKI DRUM 6 — TEL. 55-175, 55-089 IN 55-170

Proizjavajamo in sklepamo pogodbe za: bencinske kante, 20-litrne, majhne emajlirane štedilnike, stroje in opremo za mlekarstvo, stroje za gostinstvo — Emajliramo

VSEM SVOJIM
POSLOVNIM
PRIJATELJEM,
DELAVCEM
IN KOLEKTIVOM
ČESTITAMO
ZA 1. MAJ —
PRAZNIK
DELOVNEGA
LJUDSTVA!

Kemikalija

EXPORT
IMPORT

Zagreb - Jugoslavija - Svačićev trg 6

Teleprinter 01127 — Telefon: 23-462, 3, 4 — Brzjavni: Kemikalija Zagreb — Poštni predal 245

PREDSTAVNIŠTVA: BEOGRAD — Kneza Miloša 47-II
Telefon: 24-735 — Teleprinter: 01127

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje 19, telefon 23-568

REKA, Trščanska obala 8, telefon 37-64

VODILNO PODJETJE ZA

IZVOZ ● vseh vrst industrijskih in farmacevtskih kemikalij kalcium karbida, polivinilklorida in izdelkov, vegetabilno čreslo vseh vrst sode, vseh proizvodov suhe destilacije lesa, barita, glicerina, vžigalic, kakor tudi vseh ostalih proizvodov jugoslovanske kemične industrije

UVOZ ● vseh vrst industrijskih in farmacevtskih kemikalij anilinskih barv in foto materiala kemičnih sredstev za tekstilno in usnjeno industrijo tehničnih maščob, smole in voskov vseh vrst kislin vseh ostalih kemičnih proizvodov

Velika in dobro sortirana skladišča

Poslovne zveze po vsem svetu

ČESTITAMO SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM ZA 1. MAJ, PRAZNIK DELOVNEGA LJUDSTVA!

741

»PIRAMIDA«

MARIBOR — TRG REVOLUCIJE 2-I
Telefon: ravnateljstvo 23-67

ČESTITA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM ZA PRAZNIK DELA, 1. MAJ!

Priporoča prvovrstne izdelke v svojih prodajalnah:

»PRI KOLÓDVORU« — Partizanska cesta 29, telefon št. 24-35
»NA GLAVNEM TRGU« — Glavni trg 9, telefon št. 21-87
»PRI GLAVNEM MOSTU« — Trg revolucije 2, telefon št. 27-51
»POBREŽJE-BREZJE« — Cesta XIV. divizije št. 73, telefon št. 22-88

Beogradska čebelarstva zadruga
»Pčelarsko privredno preduzeće«
sprejema ponudbe
za dobavo strojev za obdelavo lesa
in kovin, kakor tudi orodja.
Stroje bomo kupili ali nabavili
s prenosom osnovnih sredstev.
Ponudbe pošljite na poštni pre-
dal 438, Beograd. 2139

NAVIP BEOGRAD

IZVOZNO PODJETJE

Tadeusza Kosciuska 40

ČESTITA VSEM SVOJIM POSLOVNIM
PRIJATELJEM ZA PRAZNIK DELA
1. MAJ!

Postanite naročnik
»Ljudske pravice — Borbe«
in zavarovani boste za primer nesreče

PROMET
EKSPORT
IMPORT

»VOČAR«, Beograd

TELEFONI 22-284

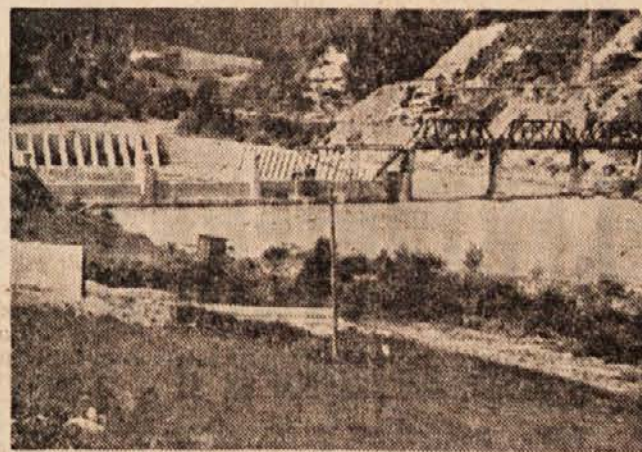
22-604

22-606

20 886

KNEZ MIHAILOVA ULICA ŠT. 52

Poslovnim prijateljem, sodelavcem na terenu in vsem delovnim ljudem naše socialistične domovine čestitamo za 1. maj — praznik dela!

DELOVNI
KOLEKTIV

Podjetja za inženirsko tehnične gradnje

»TEHNOGRADNJE«

VUZENICA

ČESTITA ZA PRAZNIK 1. MAJ VSEM DELOVNIM
LJUDEM NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE

TEHNOPROMET

Podjetje za uvoz in izvoz kovinskih in tehničnih proizvodov

Beograd, Nušičeva 6

Telefonska centrala 29-111 do 115, sekretariat 20-259
Brzjavlj: Tehnopromet
Teleprinter 01-130, poštini predal 239
in predstavništva: v Zagrebu, Ljubljani, na Reki, v Sarajevu, Novem Sadu in Skoplju

Kot najstarejše zunanjetrgovinsko podjetje z doslej doseženimi uspehi v svojem poslovanju, in sicer: okoli milijon ton vgrajenega materiala za obnovo in izgradnjo ogromne količine uvoženih strojev in raznega tehn. materiala nad 100 milijard din prometa in željo, da kakor doslej tudi v bodoče postreže s svojo komercialno organizacijo na tujih tržiščih čestita poslovnim prijateljem za 1. maj, Praznik delovnega ljudstva

»SRBO-KOOP«

EXPORT-IMPORT

BEOGRAD, 1. MAJA 15. — TELEFONI: 21-042, 30-683, 30-353

ČESTITA ZA PRAZNIK 1. MAJA VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM

Za Praznik 1. maja čestita vsem svojim poslovnim prijateljem

Kooperativa

Ekspor-t-Import — Beograd, 1. maja 15
Telefoni: 23-421, 26-657, 26-541, 28-007

DELOVNI KOLEKTIV

INDUSTRIJE SVILENIH TKANIN Sava Kovočević

VRBAS (VOJVODINA)

čestita vsem državljanom in poslovnim prijateljem za 1. maj, dan delovnega ljudstva Jugoslavije.

Trgovsko podjetje za promet z elektrotehničnim materialom na debelo in uvoz

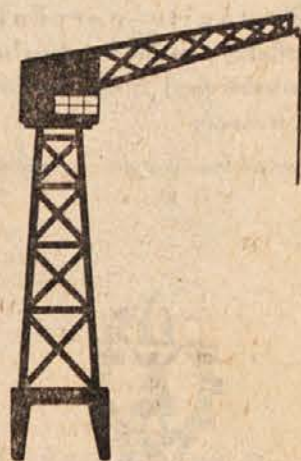
ELEKTROTEHNA

BEOGRAD, KARADJORDJEVA 71

Telefon štev.: 21-268, 27-053, 22-902

V svojih skladiščih imamo popolno izbiro elektrotehničnega materiala domače proizvodnje in uvoženega.

Vsemu delovnemu ljudstvu Jugoslavije čestitamo za 1. maj, mednarodni Praznik dela.

Tovarna gradbenih strojev Smederevo

Proizvaja:
mešalce za beton, stabilne in premične drobilce, razsivalce kamena, gradbena dvigala, rotacijska sita, kotle za topljenje bitumena, brizgalne stroje za bitumen, mešalce za asfalt, ročne razprskalce za bitumen, motorne valjarje Wolf dvigala vagončke vseh vrst razni gradbeni pribor, rezervne dele za svoje proizvode, kompresorje
tipa 105 kapacitete 3,8 m³/min
tipa 160 kapacitete 5,45 m³/min
tipa 210 kapacitete 7,61 m³/min
kakor tudi za njihove variante

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem čestitamo za Praznik dela 1. maj.

Tovarna
volnenih
tkanin

Kosta Stamenković

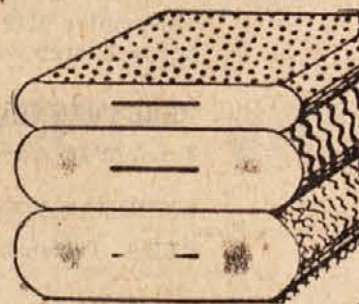
Leskovac

Telefon: 806 in 807
Brzjavlj: Tekstilana

čestita vsem svojim potrošnikom, kakor tudi vsem poslovnim prijateljem za mednarodni Praznik dela 1. maj, želeč vsem državljanom mnogo uspeha pri nadaljnji graditvi socializma.

Če želite nabaviti volneno blago in ostale tkanine odlične kakovosti in po najugodnejših cenah, zahtevajte v vseh prodajalnah naše proizvode, ker so najboljši in najbolj zahtevani.

Vabimo vsa trgovska podjetja, zadruge in ustanove na ogled naše bogate izbire brez obveznosti za nakup, tako v tovarni v Leskovcu, kakor tudi v našem skladišču v Beogradu, UZUN Mirkova 5.

Za 1. maj, Praznik delovnega ljudstva, čestitamo našim potrošnikom, dobaviteljem, delovnim kolektivom, društvenim organizacijam, uradam, ustanovam in vsem državljanom

Blagovnica „Gramag“ Gradski magazin

Beograd, Knez Mihajlova 41-45